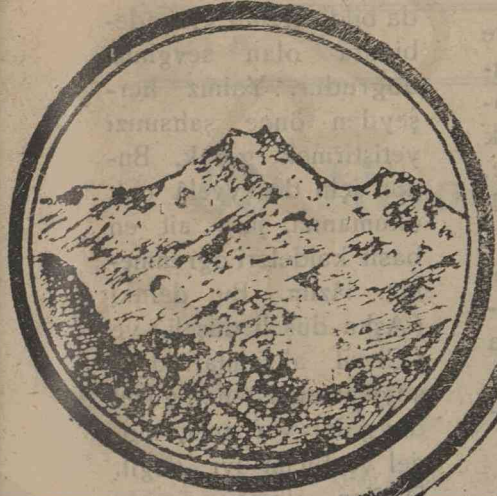

ERCIYES

KAYSERİ HALKEVİ DERGİSİ

İÇİNDEKİLER

Bir Hiyanet Karşısında mıyız ?	Hıfzı Oğuz BEKATA
Atatürk'e Dil Uzatılmaz	Kâzım ÖZYEDEKÇİ
Kızılca Hamamdan Kayseriye Bakış	A. Hilmi KALAÇ
Turanlı Yunus Bekir	Ali Rıza ÖNDER
Merhamet	Hüseyin ULAŞ
Sen ve Yeşil Çam	A. Rıza ERGÜVEN
Kayseri Hakkında Notlar,.....	Naci KUM
Kayseri Ağzı Kelimeler.....	Kâzım ÖZYEDEKÇİ
Osman Cemal Kaygılı	Hikmet DİZDAROĞLU
Acırlı Hüseyin Yapıcının Değişme..	Kâzım ÖZYEDEKÇİ

GENÇLİK SAYFASI

Dirilsin de dirilsin (Şiir).....	ÖCAL
Bir Ayrılık Gününde(Şiir).....	Ümit ÖLMEZ
Şehit Oğluma (Şiir).....	Recep TEKME
Aldandım (Şiir).....	İsa SARIASLAN
Meryem Pınar'a (Şiir).....	Kâmil ARI
Yol Olayım (Şiir).....	Veli GÜZELKÜÇÜK
Ba Akşam(Şiir).....	Remzi TUNCER
Bana Gel (Şiir).....	İŞİTMAN
Kızıl Saçların (Şiir).....	Y. Selçuk ATASEVEN
O An (Şiir).....	Ali BAYTOK

Bugünkü Şiirimizin Ana Konuları..	İ. Zeki BURDURLU
Aşık Hasan	Kâzım ÖZYEDEKÇİ
Sergiler	A. YAHYABEYOĞLU
Gülbüz (Hikâye)	İsmet ULAŞ

Erciyesin Okuyucularına Cevapları

B. Bahri Ulaş
Sarıcalı Müftüoğlu sok.
No. 16

Samsun

Mektubunuzla birlikte dört yeni şiirinizi aldık. Erciyes için gösterdiğiniz sıcak ilgi ve sevgiye bilhassa teşekkür ederiz. Çıktıkca her sayıdan adınıza onartane dergiyi göndermeyi memnuniyetle kabul ediyoruz. Tutarı pek cüz'î olduğu cihetle her ay posta parasına katlanmamak için üç aydan üç aya da gönderebilirsiniz. Eğer yıllık abone kayıt imkânı olursa bu bizim için daha çok ikrama yatar.

Şiirlerinize gelince : (sazımla başbaşa) da konu birliği yok. İlk beytin ikinci mısraının kafiyesini (seline) diye değiştirirseniz daha iyi olur. Dördüncü beytin ilk mısraı taktice hatalı ve ondan sonraki mısralar pek yavan. Edebiyata ve güzel sanatlara karşı derin bir sevginiz olduğuna mektup zarfınızdan kâğıdına ve yazı tertibinize varıncıya kadar herşey şahadet ediyor. Bu sevginizi besilendirmek için tanınmış ediplerin yazılarıyla şiir hakkında yazılmış eserlerle daimi temas temin etmelisiniz. Yeni tarza heves edip zaman kaybetmeyin, duyularınızı kuru lâflıktan çıkarmak için üstünde elmastracı sabrı ve titizliği ile işleyin sevgiler.

B. Ali Baytok
Halkevi Kütüphanesi
memuru

Kırşehir

Yeni dört şiirinizi de aldık ve dikkatle okuduk. Bir kıta'dan (o-an) bu sayının gençlik sayfasına konmuştur. (Bir gün) üde gelecek sayıya koyacağız. (Neş'e türküsü) vezni ve dili itibarile biraz yavan. (Adsız şiir) fena değil. Herdeki sayılarımızda imkân hasıl olunca basacağız. Sevgiler.

B. Ümit Ölmez
İslici mah. savaş sokak.
No. 11

Uşak

Dört yeni şiirinizi aldık. (Bir ayrılık gününde) bu sayıya konmuştur. (Anadolu'da akşam) duyguların renkli ve parlak cümlelerle anlatılması bakımından diğerlerinden daha güzel olanı ise de maalesef vezin hataları var. (Uzaklar ve yakınlar) da güzel. Fakat ifadelerde bilgisizlikler var. Her iki si üzerinde işledikten sonra gönderirsiniz gelecek sayımıza koyabiliriz. (İkimiz) de « Bu kadar çabuk erişti sarı kazan? » sözü, hem ifade ve hem de onların dahi zayıflık bakımından boşluk dolduran bir satır olmuş. Daha işlemek ister. Dergiyi adınıza hediye ettiğimiz için bedelini göndermiye lüzum yoktur. Sevgiler.

B. Ömer Aslan
Terzi Çivril

Sizin de iki yeni şiirinizi aldık. Mektubunuzda bildirdiğiniz gibi edebiyata olan sevgimiz doğrudur. Yalnız herşeyden önce şahsınızı yetiştirmek gerek. Bunun için de evvelâ çok okumanızı, şiire ait en basit kaideleri öğrenmeniz lâzım. Bu defaki (Âşka düşeli düşeli) ve (Çivril akşamlarında) söylenmek istenen güzel duygular var ama, model ve biçim iyi değil. Dikilen elbise vücuda tam oturmamış. Onun için yeniden makas kullanmak gerek. Biçim üzerinde çok çalışmamızı tavsiye edeceğiz. Sevgiler.

B. B. Veli Güzel kü-
çük — Ü. Bayburt

Kaman

Bu defada birlikte yolladığınız mektubunuzla birlikte dört şiirinizi aldık (Köy bayramı) ile (Rüzgârı) gelecek sayımıza koyacağız. Köy bayramı, A. Kutsinin aynı temadaki bir şiirinden mülhem gibi geldi. Başka yerde yayınlanmadığına itimat ederek sayfamıza alacağız. (Bizimdağlar) da H. Naili'nin (yurdunun dağlarına) sına çok benziyor. (Ağlama kara gözlüm) yeni tarz şiire bir örneğe de bu tarz yerine, asıl bildiğimiz yolda yürümenizi tavsiye edeceğiz. Sevgiler.

OSMAN FERİT SAĞLAM'IN
TÜRK TARİH KURUMU'NA
ARMAĞANIDIR

ERCİYES

YIL : 5

HAZİRAN

SAYI : 53

Bir Hiyanet Karşısında mıyız ?

Yazan : Hıfzı Oğuz BEKATA

Şubat ayının en önemli hâdisesi, İçişleri Bakanının Millet Meclisinde yaptığı konuşma ve bunun memleket ölçüsündeki yankıları olmuştur.

Bu itibarla biz de bu hâdise üzerinde tamamen objektif bir görüşle ve Bakan'ın sözlerini aynen alarak kısaca duracağız,

Devletin emniyet teşkilâtının ve Sıkı Yönetim Komutanlığının elde ettiği müspet vesikalara dayanarak konuşan Hükûmet'in Meclis huzurundaki bu resmî beyanatına göre :

“... Türkiye'de 1919 dan beri esaslı, sistemli çalışan ve gittikçe inkişaf eden bir komünist tahrikâtı vardır.

“ Komünistler memleketimizde :

A) Gizli ve açık hücre, yuva, siyasî ve gayri siyasî cemiyetler, işçi sendikaları partiler kurarak ;

B) Siyaset, kültür ve ekonomi bakımlarından önemli mevkilere nüfuz ederek ;

C) Tamim, broşür, dergi, gazeteler yayarak, çeşitli propagandalar yaparak ve her vasıtaı mubah göreyek.. çalışmaktadır..”

“... Bu çalışmalar arasında komünistler tarafından şimdiye kadar bilhassa :

a — Türk Komünist Fırkası, Türkiye İşçi ve Çiftçi Sosyalist Partisi, Türkiye Sosyalist Emekçi ve Köylü Partisi Türkiye Sosyalist Partisi ve 38 Sendika kurulmuştur.

b — Mekteplere, Halkevlerine, ordu ve Devlet dairelerine, fabrikalara, gençlik teşekküllerine, köylere... bu arada Harpokulu'na, Yavuz Zırhlısı mürettebatı arasına, Hamidiye Köy Enstitüsüne, Yedeksubay Okuluna girilmiştir.

c — Bolşevik, En Büyük Tehlike Broşürleri ; Aydınlık, Kurtuluş, Orak Çekiç Yoldaş, Yurt ve Dünya, Adımlar, Görüşler dergileriyle Tan gazetesi çıkarılmış ve fiilen idare olunmuştur....”

(Devamı Sa. 4 de)

Atatürk'e Dil Uzatılamaz

Atatürk gençleri,
Ağzı kara, kalbi kara,
on parmağı yağlı kara o-
lanlar, bugünlerde senin kal-
binde yatan büyük adama,
vicdanları titremeden, bü-
tün hakikatleri kör bir i-
natla inkâr ederek, dokun-
muş, senin bu husustaki
hassasiyetini ve sevgini
incitmiş bulunuyor-
lar. Senin Atan'a olan

bağlılığının derecesini hesaba katmı-
yacak kadar idraksız, senin o'na
verdiğin sözü unutacak kadar iz'an-
sız, çıkarlarını, senin mukaddesleştiri-
p ülküleştirirdiğin prensiplere kuduz
bir öfke ile saldırmada bulunan vic-
dansızlar, unutmazınlar ki bu gençlik
Atası'nın yürüdüğü yoldan ayrılma-
maya, ona lâyık olmaya, mukadde-
satları Türklük üzerine and içmişler
ve bunu bütün dünyaya ilân etmiş-
lerdir. Bugün bir kere daha, bu vesi-
le ile, haykırıyoruz ki: Atatürk, bu
milletin el uzanmaz, dil uzatılmaz,
güç yetmez dağlarının doruklarında
bayraklaşan, gençliğin damarında
kan olarak dolaşan, gönlümüzde
ilâhlaşan, azim olup dimağlarımızdan
taşan, atıye elinde altı okun meş'ale-
si ile koşan gençlikte yaşamaktadır.
O ölmedil O'nun ruhunun koruyucu
kanatları hür semalarımızda gerili,
eserleri gözümüzün önünde serili
bulunuyor.

Bu gençlik hiçbir tertibe, hiç bir
demagöjiye, Atasının aziz adını âlet
etmeye müsaade edemez ve ona dil
uzatmaya kalkanları affedemez...
Nasıl affederiz ki bir vatani kurtulu-
şa, bir milleti hürlüğü kavuşturan,
talihinin en tahtsız devrinde onu se-
lâmete çıkaran bir müncii, biz hangi

*Istanbul dergilerinin birinde çıkan bir yazı üzerine gençlik
Atatürk'e karşı olan sevgi ve inancını, yaptığı miting-
lerle göstermiş ve o yazının sahibine ve yayınlıyanına karşı
olan nefretini ifade etmiş ve bu konudaki hassasiyetini
belirtmiştir.*

*Yurdun birçok bölgelerinde yapılan bu türlü mitinglerden
biri de 25.VI.1947 çarşamba günü Kayserimizde Cumhuriyet
alanında yapılmış ve bu arada Raşit Bener, Kâzım Özyedekçi
Reşat Çivicioğlu, Liseli bir genç duygulara tercüman olmuş-
lardır. Kalabalık bir halk kitlesinin heyecanla dinlediği bu
nutuklardan Kâzım Özyedekçi'ninkini okuyucular aşağıda
bulacaklardır.*

tarafı ile ve hangi mütalâalarla harca-
tabiliriz...

Hangi Türk buna rıza gösterebilir,
hangi Türk olan vicdan bunu ka-
bullenir?..

Hayır, hayır Atatürk nesli, böyle-
lerinin maksatları, kökü başka yerde
olan ideolojilerin hedefleri, senin fik-
rini, gönlünü bulandırmak, kendi
faydalarına, bizde kökleşen Atatürk
sevgisini biraz olsun sarsmaktır..
Dalalet yollarına refik paramak sure-
tile oyunlarına getirmek isteyenlerin
tuzaklarına düşmiyeceğiz. Daima uya-
nıkız, uyanık kalacağız. Hiç kimse-
nin Atatürk adına toz kondurmala-
rını müsamaha ile karşılamıyacağız.
Çünkü Atatürk, artık ne bir fert
ve ne bir şahıstır. O bütün bir mille-
tin, birlik, beraberlik hürriyet sevgi-
sinin ta kendisi ve milletin malıdır.

O'na dil uzatan küstahları tel'in e-
diyoruz; onlara lânet ediyoruz.. Lâ-
net o sefillere!. Lânet o gafillere!.
Lânet o zavallılara!. Lânet o sevgi-
den nasipsiz olanlara!..

Atatürk çocukları, başınız dik,
göğsünüz kabarık, gözünüz ilerde
yürüyün. Hiçbir engel sizi yolunuzdan
döndüremeyecek ve Atatürk sevgisini
kalblerden silemeyecektir. Atatürk,
size güvendi, İnönü size inanıyor.

Kızılca Hamam'dan Kayseri'ye B a k ı ş

Yazan : A. Hilmi KALAÇ

Bu yazıyı bana ilham eden Kı-
zılcahamam minaresini yapan
Kayserili ustalar oldu. Birkaç gün
dinlenmek, kaplıcasından ve çam-
lık havasından istifade etmek üzere
Kızılcahamam'a gitmiştim. Kızılca-
hamam, Ankara'nın 87 km. kuzeyin-
de, kısmen asfalt kısmen düzgün bir
şosa ile merkeze bağlı ilçe merkezi-
dir. Kaplıcası, bulunduğu çevrenin
tabii güzelliği, bu kazaya hususî bir
kıymet izafe etmektedir. Sonradan
ilçe merkezi olmuş bir yer olduğu
için resmî ve hususî binaları yeni
yapılmaktadır. Yigirmi sene evveline
kadar bakımsız bir hamamdan baş-
ka varlığı olmıyan Kızılcahamam,
Ankara'nın hükümet merkezliğinden
sonra dikkat nazarlarını üstüne çek-
miş, her yıl birşey olarak ilerleme
yolunu tutmuştur. Bir caddeyi süslü-
yen yeni hükümet ve ziraat bankası
binaları, halkevi ve kaplıcası sevim-
liliğini arttırmaktadır. İç çeken en
güzel yeri ormanlar arasından geçen
ilçeye üç km. lik bir şoseden sonra
karşınıza çıkan «soğuk su» gazino-
sudur. Burada her şey tabiata uya-
rak yapılmıştır. Sedler, teraslar, ma-
sa ve kanepeler orman dekoru içinde
çam ağaçlarının arasında yerleştiril-
miştir. Çamlık havası ve ismi gibi
soğuk suları buranın kıymetini art-
tırmaktadır.

Kızılcahamam'ı bu kadarlık, oku-
yucularına tanıttıktan sonra asıl
mevzu temas etmek istiyorum.

Her tesisleri gibi Kızılcahamam'ın

camisini de halk, yeniden yapmak-
tadır. İlçeyi dolaşırken minare taş-
larını işleyen ustalarla konuştum.
Karşıma çıkan Reşadiye'li hemşehri-
ler oldu. Yalnız minareyi değil, hü-
kümet binasını da, banka binasını da
onlar yapmışlar. Yeni yapılan kap-
lıcanın mermer işçiliği Kayserili us-
taların elinden çıkmış. Nerede taş
ve ince işçilik görürseniz bunu ba-
şaran, Mimar Sinan'ın torunları olu-
yor. Kızılcahamam'da böyle olduğu
gibi, memleketin her hangi tarafına
gitseniz, karşınıza mutlaka bir Kay-
seri'li müteşebbis çıkar. Yine bir
seyahatimde Kayseri'den birkaç vi-
lâyet aşırı bir yerde balas hazırlıyan
hemşehrileri görmüştüm. Öyle bir
teşkilâtla çalışıyorlardı ki hayran ol-
mamak, takdir etmemek mümkün
değildi. Saraya birkaç kilometrelik
mesafede taş ocağında dekovil inti-
zamı ve çabukluğu ile, taşları şosa
kenarına istif ediyorlardı.

Misalleri arttırmak mümkündür.
Uzak, yakın birçok yerlerde buna
benzer işlerin başında Kayseri'lileri
muvaffakiyetle çalışır görürüz. Mem-
leket haricinde büyük, küçük teşeb-
büslere girmekten çekinmezler. Gir-
dikleri işleri başarı ile yaparlar.
Fabrika işletirler, büyük ticaret ev-
lerinin başına geçerler, uzak mem-
leketlere seyahat ederek kazanç
yolları bulurlar. Hariçte yekdiğerine
karşı yardım ve tesanüt hisleri kuv-
vetlidir. Kazançlarını israf etmezler.
Mutlaka birşey arttırarak memlekete
eli boş dönmezler.

Bir Hıyanet Karşısında mıyız ?

(Baş tarafı sa. 1 de)

— Görülüyor ki, mensuplarından bazılarının iddia ettikleri gibi, komünizm, memleketimizde - fikre fikirle cevap verilmesini gerektirecek - bir akedemik mevzu olarak ele alınmış değildir.

O halde Komünistler, bütün bu çalışmalardan neler bekliyorlar ?

Hükümet resmen cevap veriyor :

“... Mevcut millî iman ve kanaatleri yıkıp yerine komünist iman ve kanaatlerini yerleştirmeyi, mücadelecî ve mütearız bir sınıf şuuru yaratmayı, içtimâî sınıfları birbiri aleyhine tahrik edip sınıf mücadelesiyle içtimâî nizamı bozmayı, bir ihtilâl kadrosu hazırlayıp iç harbi ve ihtilâl yapmayı, meşru devlet aleyhine kızıl faaliyetin - halk tabakalarını - kanlı bir ihtilâle yönelmeyi...”

— Bunların müşterek gayeleri nedir ?

Hükümet vesikalarla cevap veriyor :

“... Sosyalist Sovyetler Birliği, Cihan proletarya inkilâbı ve komünizm lehine mücadele, Türkiye'nin bir Sovyet Cumhuriyeti olması, mevcut burjuvazi hakimiyetini devirerek yerine Sovyet rejimini kurmak !”

Yani açıkçası Türk vatanını Ras topraklarına ilhak ve Türk Milletini Sovyet Halk'larına ilâve suretiyle yergüzünde yegâne müstakil Türk Devletini yoketmek ! Türk millî vicdanında ve meri Türk Kanunlarında bunun adı nedir ? Hıyaneti Vataniye, millet ve vatan hainliği değil mi ?

O halde, bu böyle ise ; işi Parti ve şahıs meselesi yapmamak sualli - cevaplı gazete beyanatlarını bir yana bırakmak, hâdiseyi yanlış yoldan çevirmek, gerçek istikamet ve gerçek mânâsıyla görmek, doğru ve açık karşılamak lâzımdır.

Hıfzı Oğuz BEKATA

Kayserilileri bu istidat ve kabiliyette insanlar yapmakta muhitin tesiri vardır. Anadolu'nun merkezinde ve eski ticaret yollarının üstün de bulunması hareket ve ticaret kabiliyetini arttırmıştır. Toprağı, nüfusu nisbetinde geniş ve verimli değildir. Bu yönden tabiatın kısırlığını kendi çalışmaları ile doldurmak mecburiyetindedirler. Eskidenberi halıcılık dokumacılık, dabak ve saraçlık, taşçılık ve boyacılık teessüs etmiş sanatlardandır. Böyle olmakla beraber sanat ve ticarete fertlerin gösterdiği çeşitli istidadı topluluk ve kollektif hayatta göremediğimizi kaydetmek mecburiyetindeyiz. Bu istidatta olan Kayseri'lilerin oturdukları şehrin daha mamur sıhhi ve medenî tesisleri itibarile noksanlarımız çoktur. İstas-

yonu şehire bağlayan. Atatürk bulvarı, İnönü bulvarı, henüz köhne manzaradan kurtulamamıştır. Trenin Kayseriye gelmesi yigirmi seneyi buluyor. Bu zaman içinde bu ana caddelerin iki tarafında güzel binalarla süslenmeli idi. Belediyemiz hâlâ Kayseri'nin şerefîle mütenasip olmayan binalarda vazife yapmaktadır. Erciyes'e karşı kurulmuş Belediye sarayı çoktan yapılmış olacaktı. Hayır kurumları kiralık birer odada çalışıyorlar. Bunların modern birer yuvaları olmasını gönül çok ister. Kayseri'nin lâyiğı budur. Servet san'at ve ziraî kaynağı olan Kayseri, işlenmemiş bir cevher gibidir. Mevzu varlığına maddî kıymet verebilmek için, her sahada çok çalışmak ve işlenmeğe ihtiyacı vardır.

Yakın tarihten :

Turanlı Yunus Bekir

1868 - 1931

Yazan : A. Rıza ÖNDER

Kayseri gazeteciliğinde adı ve emeği geçen ve başka özelliklerle de tanınmış olup nesiller değiştikçe unutulduğu görülen seçkin bir hemşehriden, bir ülkü erinden bahsedeceğiz.

İkinci Sultan Hamit devrinin istibadına karşı “ Hürriyet ”, zamanın evrimine uymıyan dar çerçeveli medrese öğretiminin bunaltıcı havasına karşı “maarif,” ve “lâiklik,” esaslarını hiç çekinmeden ileri süren ve her yerde savunan Yunus Bekir, bu vasıflarından dolayı zamanında “hürriyet-i fikriye sahibi,” olarak tanınmıştı. Her türlü toplam imkânlarından yoksun bir köyün taşlı bağrından çıktığı halde belleğinin kuvveti ve anlayışının divringiliği sayesinde kültürlü ve üstün bir uzkişi (şahsiyet) olarak kendisini gösteren bu köylü, çevresinde, unutulmıyacak ve unutulmaması gerekecek izler bırakmıştır. Hakkında genel sözler söyliyerek bahsi uzatmadan onun hizmetlerini ve bir değer taşıyan özelliklerini kısaca ve birkaç örnek vererek belirtmeğe çalışalım :

1 — Yunus Bekir, Kayseride ilk gazeteyi çıkaran kişidir. 1326 da çıkan Erciyes gazetesinin “ sahibi ve mes'ul müdürü,” olarak bu yolda hizmet etti.

2 — Köyünün ve başka bir çok yurt köşelerinin sağlık ve eğitim işleriyle ilgilenmiş ve bir misyoner gibi köy köy dolaşarak toplumsal dertlerimizle uğraşmıştır.

3 — İttihat - Terakki Partisinin Paris Şubesinin 53 numaralı üyesi olmak suretile atıldığı siyaset alanında adsız bir kahraman gibi çalışmış ve partinin ideolojisini yaymak için didinmiştir.

4 — Halka ve aydınlara, maksadını başarılı bir şekilde duyurup anlatacak derecede her şeye dili dönen Yunus Bekir, doğaçtan (irticalen) en etkili söylevler vermekle tanınmış bir aytaç idi.

5 — Doğru bildiği ve inandığı yollarda her güçlüğü rağmen yürümeğe azmedecek ve bu uğurda her türlü sıkıntılara katlanacak kadar medenî cesaret ve özveri sahibi idi. Nükteci ve yarenlikli oluşu ruh yönünde ; boyacılıktan nakkaşlığa ve ressamlığa kadar bir takım sanatları bilişi ise maddî hayat alanında görülen artamları (meziyetleri) arasındadır. Bunlardan da anlıyoruz ki kuramsal (nazarî) konulara olan merak ve yeteneği nisbetinde eylemsel (amelî) işlerle de yakından ilgisi vardır. Kısacası, bir halk mürşidi olmak için gereken şartların hepsine doğuştan sahip bulunuyordu.

6 — Değme aytaçları susturacak kadar her söze dili dönen Yunus Bekir'in; kitap yazacak kadar da eli kalem tutardı. Amcam olmasından ötürü yakından bildiğim beş eseri vardır ki hepsi de el yazması halinde kalmış ve basılmamıştır.

a) "Turandan bir ziya,, adlı romanı, yerli bir konuyu ele almakta ve toplumsal bir inceleme mahiyetini göstermektedir.

b) "Asrın feryadı,, adlı küçük bir kitabında insanlığın o günkü durum ve dertlerle tarihî gerçekler karşılaştırılıp bir çeşit tarih felsefesi yapılmaktadır.

c) Özünü ve gereçlerini gene yerli konulardan alan bir de piyes denemesi vardır.

ç) Kendisinin maceralı hayatını anlatan andaçlarını, "Mağdureyn-i siyasiden bir zatın tercüme-i hali,, başlığı altında toplamıştır.

D - Doğduğu köyün ve bağlı olduğu boy'un tarihçesine ait ayrıca

bir incelemesi vardır.

Köyüne ve doğduğu çevreye :
Bilir'im, kendi köyümdür o dere
Orda doğdum, hürmetim var madere
Öyle severim ki köyümü kalben
Dünyayı verseler vermem Mançure(1)
Ulu pınar yere çarpar yüzünü
Gözünde yıkarlar kızlar yüzünü
Al çiçekli yeşil donlu bahçeme
Vallahi değişmem bu yer yüzünü

şeklinde içli ve özlemlî deyişler yazıp mektublarına sıkıştırarak derecede bağlı olan Yunus Bekir'in gurbette çektiği acılara ve ülküsü uğrunda katlandığı güçlüklerle bir örnek olmak üzere hayat ve serüveninin (sergüzeştinin) bir evresini (safhasını) okurlara sunuyorum.

(Bu kısım, vaktile Cenevre'de çıkmış olan " Osmanlı ,, gazetesinin 1 Temmuz 1899 Cumartesi tarih ve 39 numaralı sayısının altıncı ve yedinci sayfalarından aynen alınmıştır):

[1] Mançur (Halkın dilinde «Mançur» Turan köyünün soğuk sulu ve yeşillik bir semtinin adıdır.)

Filibe'den mektup

Erbab-ı insaf ve vicdanın nazargâh-ı ibret ve merhametine maruzdur :
Bendeniz Anadolu'da Kaysəriye şehrinden fâkir bir ressamım. Üç sene akdem Fatih Sultan Mehmet camiinde Meşveret ve Mizan gazeteleri dağıtmakla itham edilerek Babı zabtiyede cengizpesendana işkencelere hedef edildim. En nihayet zulmen itham olunarak dört ay kadar da mahpushane-i umumide yattım. Bu müddet zarfında yediğim dayaklar, duçar olduğum işkenceler hadden efzun idi. Beraatım için irae ettiğim delail semeresiz kaldı. Bana, halâsın için en büyük delil paradır diye sarahaten söylediler. Bende nem var nem yok cümlesini sattım, ikiyüz ell' lira kadar bir meblâğ tuttu. Bu parayı da rüşvet olarak babı zaptiye canavarlarına, hâkim namı altındaki kıta-ı tariklere yedirdim. Paralar bittikten sonra aç, susuz Anadolu'ya nefsim için hüküm verdiler. Verdiğim rüşvet semeresiz kalmadı demektir.

Yunan muharebesi ilân olunduğu zaman millete ve devlete son vazifemi icra için gönüllü asker yazıldım. Yenişehir ovalarında, Dömeke dağlarında biçare evlâd-ı vatanla birlikte karnımız aç, sırtımız çıplak olduğu halde düşman süngülerine merdane, fedakârane göğüs gerdik. Muharebe hitamında biz gönüllüleri Golos'ta beş parasız salıverdiler. Kırk kişi helediyeye müracaat ettik. Harcıraha bedel elimize, birer okka ekmek vererek defolup gitmemiz için tehdit ettiler. Bendeniz bir İtalyan vapuruna girip Selânik'e bin meşakkatle geldim. Selânikten pigade olarak sekiz günde İskeçe'ye geldi.m Oradan da Bulgaristan'a can attım. Burada resim yapıp satmakla sadırmak ediyordum. Filibe'li Ali Suavi şehidinin büyük çapta bir resmini yaptım. Belki Filibe İslamları içinde bir sahib-i vicdan yahut bir kadirdan bulunur, iştirâ eder ümidile Müslüman kahvehanelerinden birine astım. Resmin altında "Şehit Ali Suavi merhum,, ibaresi yazılı idi.

Bu resmi, Bulgaristanda bulunan ve yegâne vazifeleri câsusluk, edepsizlik olan Devleti Osmaniye Komiserhanesi haber alır. Komiser kât'bi Hilmi bey namındaki şaki, onaltı tane canı toplar ve her birine yirmibeşer frank atıye dağıtarak bendenizi dövdürmek ve bu suretle tehdit ettirerek Bulgaristan'ı terketmekliğime sebebiyet vermek için bulunduğum kahvehaneye gönderir. Tarihten 15 gün mukaddem akşam alaturka saat üç raddelerinde kahvehanede otururken bu hune-i mel' une birdenbire sopalarla üzerime hücum edip beni kahvehaneden dışarıya çektiler. Sokak ortasında mükemmel bir dayak attıktan sonra beş yerimden de hafifçe yaraladılar. Ahali toplandı. Bulgarlar, Yahudiler, beni bu canilerin elinden almak için hücum etti er, kurtardılar. " Ne hakla dövyörsünüz ? ,, sualine karşı : " Halife emretmiş, Genç Türkler kâfir oldukları için kanları helâl imiş : öldüreceğiz, gazi olacağız,, demekten de utanmadılar. Ertesi günü Cemaat-i İslâmiye namını alan hafiye alayı elli tane serseri daha toplayarak bunların da eline birer ikişer frank vererek benim Bulgaristandan tardım için mazbatalarla Bulgar hükûmetine müracaat ederler. Hükûmet tardım için emir verir. Jandarmaların beni aradığını haber aldım. Eli bağlı Türkiye'ye gideceğimi anladım. Hayatımı kurtarmak için Makeuonya Bulgar komitesine lticcya mecbur oldum. Hakkımda adaletin icrasını komiteden talep ettim. Komite erkânı, seksen kişi kadar toplanıp hükûmete müracaatla hükûmetin adaletsizliğini güzlerine çarparak, benim eshabı namustan olup sanatımla meşgul olduğumu, hangi hakka tevfi-kan hükûmetin beni tardetmek istediğini, hükûmetten resmen sual ettiler. Bu arbede esnasında İslâmlardan da aklı başında, sohbeti yerinde ve dini bütün birkaç müslüman dahi ızharı hak için cansiperane çalıştı. Anların isimlerini yazamıyacağım. Biçarelere idare-i haine, etmediğini bırakmaz.

Ey müslümanlar, görünüz, padişahınız bir fakiri dövdürmeğe kadar tenezzül ediyor. Bir islâmı öldürmekte gazilik arıyor. Dindaşlarımız cehaletlerinden zalimlerin zulmüne alet oluyorlar. Hak bize acısın.

(Yunus Bekir Kayseri)

Osmanlı : Ne güzel gazilik, ibret ...

(sonu sa. 32 de)

MERHAMET

*Yalancı bir ağız açılan sema,
Kapanmaz, hırsaki büyük uçurum.
Bu mu düşündüğün huzur daima?
Sulh ve saadeti unut çocuğum!*

*Dinmez gözlerinde nemlenen buğu,
Avuç açan el var köşe başında.
Kim, taş sertliğinde anlar yokluğu?
Merhamet denen şey, paslanmış kında.*

*İnsan yumruğunun karanlık sesi,
Dökülür korkusu meçhul ülkeye.
Ve beş kıta titrer, nabızda aksi;
Ürpermede vicdan, çare yok diye.*

Hüseyin ULAŞ

Sen.. ve yeşil çam...

*Sen tâze güzel, tâze baharsın,
Gül mevsimi itrinla uyuklar.
Sen bende vakarınla yaşarsın,
Kırpiklerin ıslakça, dudak nar;
Sen tâze güzel, tâze baharsın...*

*Billûr.. O ne nâzende bir endam?
Kanmam sana baktıkça uzaktan.
Kanmam bugün al, pembe dudaktan,
Rüzgâr nota.. bir şarkı yeşil çam;
Sen tâze güzel, tâze baharsın...*

Samsun : A. Rıza Ergüven

Kayseri Hakkında Notlar, Vesikalar

III

Kayseri'li Hüsni'den Parçalar

Yazan : Naci KUM

Bu zatın birinci Abdülhamid'e yazdığı aşağıdaki cülûsiyesi 1187 hicret yılını taşıdığından o devrin ileri gelen şair ricaliden olduğu ve diğer bazı hâtıralarından

da sözü geçer, mevki sahibi bir kimse olduğu anlaşılmaktadır. Bilen arkadaşlardan bunun da hal tercümesini rica ederiz.

Cülûsiyye

Tealellah zehî tevfik-i bârî lutf-i Rahmânî
Ki buldu müstehakkın taht-ı âlî bahl-ı Osmanî
Cihan âvaze-i şevkiyle manend-i cihan oldu
Vezan gülzar-ı âlemde nesim-i feyz-i handan
Cülûsı müjdesiyle gül-i handan hatırlar
Beharetti huda feyz-i kudumiyle zemistan
Meyam-ı makdemin gûş eyledikte oldılar yekser
Mübarek bad... hanî Arş pervezan-ı Yezdani
Cenab-ı zıll-i Yezdan hazret-i Abdülhamid Han kim
Kul etti kâinatı lutf-i ihsan-ı firavan
Kadem basdıkta avn-i Hakla zerrin taht-ı Şahiye
Kuşandı kahr-ı âde niyyetile tig-i berran
Hudavend-i muazzam haris-i mamure-i âlem
Ki kalmış Haktealâ zatını milkin nigezbani
İmam-ı ehl-i sünnet mukteday-ı din-ü millet kim
Zamir-i tabnâki vakıf-ı esrar-ı Kur'anî
Süleyman-ı zaman sultan-ı adl âyin-i devran kim
Olur te'bid-i akle ins-ü cin mahkûm-i ferman
Çekilsün fitne-i Ye'cûca sedd eyyam-i adlinde
Cülûsetdi seadet tahtına İskender-i Sani
Hidiu-i Âfitab efser ki dergâh-i celâlinde
Kemine çaker eyler Rüstem-ü Sam-ü Neriman'ı
Süvarolsa semend-i dilpesende ferr-ü şevketle
Esed Burcuna tahvill etti derler Mehr-i Rahsani

Felekte şem'i Mehriyle ederdî cütcü çoktan
Bi Hamdillâh buldu sahibin Taht-ı Cihanbânî
Olub ser mesned-i efruz-ı hilâfet haşredeki zati
Ede ihraz adl ile düayı müstemendanı
Cülûsine düşürdüm HÜSNİYA bir bîbedel tarih
SEZA ABDÜLHAMİDE MESNED-i ZİBAY-i HAKANİ

1187

Başmuhasebe kalemi kâtiplerinden
HAŞİM EFENDİ nam bir zat-i muh-
terem, Zamantı nehrini Kayseriyyeye
getürmekçün keşfine tayin edilen
Dergâhi kapucu başlarından İsmail
Ağa hazretleriyle Kayseriyyeye gel-
dikte HÜSNÜ efendiye tahrir eyle-
diği tezkere ve inşat ettiği gazelidir:

Benim etvar-ı dilrübudesi olduğum
marifetli karındaşı eazz-ü emcedim
efendi hazretleri. Bu muhibbi sine
safları esir-i gurbet olub. gâhice ka-
dem rencide ve sohbet-i canbahşa-

lariyla hayat-ı taze ve mesrur buy-
rulmasına ahd-ü vâd-i kerimaneleri
buyrulmuştu. Nice demdir ki çeşim
daşte-i intizar ve peygule-i hasrette
der firaş iken ahd-ü add'in hilâfı
çilveriz-i vücud olması tecviz gerde-i
erbab-ı ukûl olmadığı meşhud oldu-
ğuna binaen tab-ı muhibleri ağerçi
kilâlever olub lâkin meşk sühan ol-
mak üzere tab-ı muhiblerine sünuh
ve dilbende zadeleri olan çendin
beyt-i bî mâna inşad ve merfu-i
kütüphane-i faziletleri kılınmıştır.

Haşimin Gazeli

Bu mevsimlerde bilmem bag-ı dehr içre ne hâlettir
Nihal-i ülfetin hep hasılı semm-i adavettir
Kime müşfik deyü derd-i derunum eylesem izhar
Beni bîmar ider azar ile âyâ ne hikmettir
Zemaniyle muhabbet muris-i tel'if imiş emma
Hakikatla bakılsa şimdi mihnetten ibarettir
Tecessüs eyle yek elfaz içinde lafz-ı bî mâna
Fem-i ahabda cari olan fafz-ı muhabbettir
Revak-ı Kasr-ı Kayser revzen-i rifat iken evvel
Harababad-i vakfa şimdi bî şüphe akarettir
Müsellem ehl-i tab'ı Kayserinin HÜSNİ bir olsa
Melî vadii tarz-ı tavrı bilcümle kabahattir
Hünerin bilmedi kimse HAŞİMA âlemde Anka veş
Veray-ı Kaf-ı uzlet şimdi ey can selâmettir.

Hüsnü efendinin : "Saadaetlü neca-
betlü sultanım Salih Efendi haz-
retlerinin.. huzurlarına „ başlığıyla

yazdığı bir mektubun sonuna ek-
lediği gazeli :

Hakikatta cihanın izz-ü cahi zıll-i zaildir
Ana dilbeste olmaz lâcerem her kim ki âkildir
Emel ser riştesine rabt-ı kalb etmek hamakattir
Bu fikri âkil almaz hak söze Mecnun da kayildir

Nola hükmünü kılssa âlemi kevn-i fesad icra
Ki zira sadr-i şer'i zabdeden şimdi esafildir
Gulâm olmakla şöhet satmak isterken dil'i nagâm
Esir olmak varub bir zengi-i bed asla müşkidir
Aceb terki olunmuş Hüsnî aşüfte sâmane
Alan Mikdaddan dadın anın hakka ki adildir
Hakem nasbetmeğe mabeyniniz fasla efendinle
Senin biçare HÜSNİ bir siddikin vaesa Adildir.

Şair Hüsnî ile muasır olduğu mec-
muada yazılan Kayserili Necib

Zade Şair Ahmet Lebib'den par-
çalar :

Kayseri Valisi Çerkes Hasan Paşanın köşkü için tarih

Cenab-ı hazret-i düstur-i efham-ı sani
Uruk-i eşkiya kat'ına çekti tîg-i berrani
Bu şehrin eşkiyasın kahr-ü tedmire edüb niyyet
Muvaffak oldu Hakkın lutfuna ol Şir-i Yezdanî
Meyane bağlayup şimşir-i adlin şehsüvarane
Salâbette şecaatte sehada oldu meydanî
Bulub kuvvet zaif-ü natüvan-ı KAYSERİ herdem
Zeman-ı devletinde rahat olsun âlemin canı
Vüzeret meskenin bünyad edüb nim-i nigâhiyle
Anı gûya ki tezyin ettiler Behzad ile Manî
Yapub bu kasr-ı vâlâ tarh-ı âliyi metanetle
Cihanban-ı zamanın bir vezir-i Has-ı Zîşanî
Sefa sürsün demadem adlile ol sadr-ı bâlâda
Kederden hıfzede ikbal-ü izzetle Huda anı
Müsadif oldu tetmimi mübarek ruz-i nevsale
Müferrih dilkuşa gayet hasen yaptı sabagâni
LEBİBA dikkat olsa iki kasra lânazir tarih
Yapınca hazret-i Çerkes Hasan Paşa bu eyvani 1189

Diğer tarih beyti, Lebibin :

Çıkar bir bî nokat tarih LEBİBA işbu me'vada
Mükerrerem ola ol âdil görem sadr-ı muallâ'da 1189

Lebibin diğer bir tarihi :

İlâhi izz-ü hikmetle bina kıldın bu ekvanı
Yarattın nur-i Ahmedle hezar abdi bu dünyaya
Şefi kıldın Habibin Mustafayı vâd-i re'fetle
Anınçün eyledi rihlet kulun HAVVA o me'vaya
Edüb uzlet ekaribden muradı affine mağrur
Keremle kil civari hazreti sultan-ı Hura'ya
Zülâl-i kevser-i havz-ı Habibi nuşede daim
Ola hemdem hezar hur-i likaya hem naîmaya
Dü destin ref'edüb yarap LEBİB inşad eder tarih
Mekan et dar-ı Firdevsi habibin âl-i Havvaya 1188

Yukarda Lebibin tarih yazdığı Havva Hatun için Hüsnî'nin

Yokidi meyli dünyaya düşüb sevdası Ukbaya
Kalaycı zade neslinden bu Zehra haslatın herkez
Der idi maderimden müntekil milk iken Cennet
Beni mahrum kılmaz var ümidim lutf-i Mevlaya
Dem-i fevtinde bir tarih mesmû oldu hatıftan
Yine ihsan ede Hak Cennetül Firdevsi Havva'ya 1188

Kayseriye yeni gelen Kadı Hacı
İbrahim (ihtimal ki mahlası : Azizî
olacak) efendi kudumiyye - yani hoş

geldin olarak - Kayserili Şair Hasib
ve Lebib tarafından yazılan kasi-
deler :

Hasibin Kudumiyyesi

Huda bu Ravza-i şer-i şerife bir gül açdı kim
Kulûb-i nâs'a ser tapa meserret eyledi teşmim
Felekte böyle bir fazıl yegâne görmedi kimse
Kem oldu (azaldı) beldemizde makdem-i paki ile tecrim
Faziletle edince Kayseriyye şehrini teşrif
Mübarek bad-a âzimler melekler cümle bittâzım
Nezafet mâdeni kenz-i keramet menkibet küster
Yem-i irfana gûya bir sedeftir eylemiş tedvim
Serefraz-ı mevalîdir neşin-i sadr-ı âlîdir
Cenab-i hazret-i Mevlâ el mevalî SEYYİD İBRAHİM
Beyan etmek ne mümkün vâsıf-ı bi peyanını elhak
Düa kıl devletine eyle pay-i devletin telsim
Veliyyünnimeta valâ tebara âtıfetkâra
Şeriat mesnedinde daim ol bi izz-i vet tekrim
HASİBA makdem-i pâkine tahrir eyle bir tarih
Mübeyyen eyledi şer'i mübini HACI İBRAHİM 1189

Lebibin Kudumiyyesi

Açılsun lâleves erbab-ı irfan bag-ı âlemde
Ki güller gibi handan olacak dem geldi sultanım
Ehalisi bu şehrin haylıdan kalmıştı matemde
Kudumunla kamusu şad-ü mesrur oldu sultanım
Hususa ehl-i ilm-ü fazl-ü irfan cümle ser tapa
Serian izz-ü ikbale düalar kıldı sultanım
Sen ol zat-ı fezailmend-i dezran-ı zamansın kim

Kudumunla Huda bâranı neşreyledi sultanım
Azizisin Hudanın hem mevalinin serefrazı
Vücuhi belde teşrifinle izzet buldu sultanım
Safa sürsün zaman-ı devletinde ehl-i irfan hep
Bilâdı KAYSERİ'nin bahtları açıldı sultanım
Heman Allah masun etsün kederden zat-ı zîşanın
Keremle cümle daîler bu dem gâm aldı sultanım
Mübarek bâd vâlâ mesned-i şer'in keremkâra
Muvaffak olasin daim AZİZİ geldi sultanım
İki peyk-i saba kalkub Lebib âsa dedi tarih
AZİZİ MESNEDİN ŞERİ MUHAMMED OLDU SULTANIM 1189

Kayseride yeni yapılan Vali Ko-
nağının açılış töreninde, eski Vali

Bay Adli Bayman'ın verdiği suvare-
de Naci Kum'un inşat ettiği kaside :

Kasr- zîbay-i vilâyet nurfeşan oldu bugün
Mecma-i mütaz-ı Belde, hoş mekân oldu bugün
Kayseri şehrinde âlî âbidat çoktur fakat
Serfiraz oldu bütün bünyad'a şân oldu bugün
Dest-i mimar-î asır tersim-ü tezyineylemiş
Hem betonarme, müferrih âşiyân oldu bugün
Sağ cenahı : mekteb-i irfanı deraguş eylemiş
Sol cenahiyle muhit-i ârifan oldu bugün
Kadd-i zibasıyla nazır zümridin sahralara
Erciyes'ten payine cuylar revan oldu bugün
Ay, Güneş fanus asıldı tak-ı istilâsına
Encümü aguşa aldı, âsüman oldu bugün
Hemser oldu Kubbe-i Gerduna âlî sakfı kim
Avize teşkiledib Gök, sayeban oldu bugün
Mısra-ı bercestesidir Beyti'nin sakinleri
Hane-i Nermin'le, Nesrin BAYMAN oldu bugün
Adli Bayman ki vücudu bâisi emn-ü huzur
Himmetiyle Kayseri "Darül eman," oldu bugün
Feyz-i Cümhuriyyeti neşretmeğe saf müdam
Gayretiyle her taraf misl-i Çınan oldu bugün
Zatına lâyük ikametgâhı tesid gicesi
Bezm-i şevkefza'ya ermek imtinan oldu bugün
Resm-i tesîd-i küşadiyle şerefyab olmağa
Davete nail olanlar şadman oldu bugün
Ömr-ü ikbali füzun olsun ilâhi Baymanın
Bu niyazla cümle yaran yekzeban oldu bugün
Tarz-ı eslâf'a uyup vâsında hamem aldı hız
NACİ KUM bu şevkile kasidehan oldu bugün

28/1/938 Pazartesi gecesı KAYSERİ

Kayseri Ağzı Kelimeler Üzerinde Araştırmalar

XIX

Derleyen : Kâzım ÖZYEDEKÇİ

- Z -		Zıgarmak	: Caymak, oyunda mızıkçılık etmek
Zağlamak	: İplik yumağının, makaranın sarkısının çözülmesi, yılanın deliğinden şiddetle çıkması	Zılgıtlamak	: Bir maksadı elde etmek için rica ile karışık ısrar etmek tehdit etmek
Zambık (Zembik)	: Zembil, sazdan yapılmış ağzı yayvan sepet	Zıllamak	: Caymak, oyunda (zıl) lısını yaptıрма durumuna düşmek
Zaplı	: Sağlam, iri yarı	Zıranı	: Kendisine yakışmayan işler yapan iri vücutlu kimse
Zat	: "Büsbütün", anlamında pekiştirme sıfatı, zarfı	Zırcılamak	: Yalvararak ısrar etmek
Zavar	: Hayvanlar için üğütülmüş un, iri üğütülmüş un	Zırcıtmak	: Yalvartmak ısrar ettirmek
Zavrak	: Hıyar	Zırlamak	: Eşeğin anırması, onun gibi bed sesle bağırarak ağlamak
Zebellâ	: Dev cüsseli	Zıvga	: Paçası dar bir nevi şalvar
Zelve	: Boyunduruğa takılıp öküzün boynunu içine alan ağaç	Zongurdamak	: Koşma ile yürüme arası giden bir hayvanın yürüyüşü
Zemheri	: Ocak ayı	Zopçuk	: İri yarı, deli tavırlı adamlar için kullanılan bir deyim
Zencelemek	: Rencide etmek, örselemek	Zortlamak	: Verilen sözden dönmek
Zeyrek (1)	: Keten tohumu	Zür	: Çocukların oyunlarında şans, uğur karşılığı kullanılan deyim
Zibil	: Gübre		
Zıba	: İri yarı, uzun boylu		
Zıbadeli	: İri yarı olup biraz delimsirek olan		
Zıbarmak	: Gebermek, aşagılama uyku deymi		
Zıbartmak	: Gebertmek, uyutmak		
Zııldak	: Görgüsü kıt iri cüsseli		

[1] Zeyrek - Lû : Anlayışlı, zeki

Kitapları:

Osman Cemal Kaygılı

(1890 - 1945)

Yazan : Hikmet DİZDAROĞLU

Osman Cemal Kaygılı'nın bahtsızlığı, soyadından başlamıştır. Soyadı olarak (Kaygısız) ı almak istiyordu. Fakat, soyadının tescili için gittiği dairede, nüfus memuru, (Kaygısız) ın başkası tarafından alındığını söyleyince, Osman Cemal, esasen yüzüne gülmeyen talihin (Kaygılı) 'sı olmuştur.

O, bir İstanbul çocuğudur. İstanbul'da doğdu. Babası doğduğu mahallenin bakkalı Mustafa Efendi; annesi, Gülfet Hanımdır. Osman Cemal hayata gözlerini açtıktan az sonra, babası öldü : Bu, Osman Cemal'in hayatında, karşılaşacağı felâketler serisinin ilki ve habercisidir. Artık, hayatının sonuna kadar, hep mahrumiyet çekecek, sürgüne gidecek, geçim sıkıntısının yükünü omuzlarından atamayacak, ekmek parası kazanmak için durmaksızın yazacaktır.

Ne çareki, inekçilik ve sütçülükten seyyar satıcılığa, Şirket-i Hayriye vapurlarındaki bilet memurluğundan aktörlüğe kadar, girdiği her meslek, ona, beklediklerinin hiçbirini vermedi. Çünkü, o, bir defa "Kaygılı", dır, bu sıfat onun peşini asla bırakmayacaktır. Hayatın ne garip cilvesidir ki, yüzü gülmeyen, gülmek için kendisinde istek ve kudret bulamayan adam, başkalarını güldürmek işini, kendisine asıl meslek edinecektir.

Osman Cemal Kaygılı'nın ilk yazısı, 37 yıl önce, 1910 da, (Eşek) adlı mizah gazetesinde (1) çıkmıştır. Bu, bir başlangıçtır ki, ölümünden biraz öncesine kadar sürüp gidecektir. Gerek bu gazetede, gerek (Karagöz) ve (Şehbal) 'de yazmakla beraber, gazeteciliği bir meslek haline getirişi, (Alay) adlı mizah gazetesindeki yazılarıyla başlar.

Osman Cemal Kaygılı hayat potasında pişerek olgunlaşan bir yazardır. Dostu ve arkadaşı Reşat Feyzi Yüzüncü'nün, onun hakkında yazdığı bir broşürde (2), hayat dramını kısa, fakat toplu şekilde görmekteyiz.

[1] Bu gazete, felsefi neşriyatıyla tanınan ve genç yaşında ölen Baha Tevfik (1887-1914) tarafından çıkarılmıştır. « Türk Meşhurları Ansiklopedisi », doğum tarihini göstermiyerek sadece 1916 da öldüğünü kaydederse de, yanlıştır. (Bk. Münir Süleyman Çapanoğlu, « Eşek Gazetesi », Vakıf Gazetesi, 26 Şubat 1945). Baha Tevfik, bu gazeteyi Emin Lâmi ve Hüseyin Kâmi adlı iki arkadaşıyla birlikte çıkarıyordu. Gazete, sonraları, İttihat ve Terakki hükûmeti tarafından, bir kaç defa kapatıldı. Fakat, her kapanışta, bir çeşit hile-i şer'iyeye ile, ad değiştirilerek, (Kibar), (El-Mâlûm), (Yine O) adları altında yayımına devam etmiş, nihayet hükûmet bütün muhaliflerini susturunca, gazete tamamen kapanmış, Baha Tevfik de, (Karagöz) 'ün başına geçmiştir.

[2] Osman Cemal Kaygılı, yazan : Reşat Feyzi Yüzüncü, 16 sayfa, 50 kuruş, Çığır Kitabevi.

Broşür, Kaygılı'nın ikinci karısı Sabriye Hanıma yardım sağlamak maksadiyle çıkarılmıştır. Çünkü, zavallı dul, hayatını kazanmak için, "bir inhisar deposunda tütün ameleliği yaparak günlük ekmeğini kazanmağa çalışıyor. "Bu, üzerinde uzun uzun ve acı acı düşünülecek bir olaydır. Bu, kafa işçiliğinin, bizde, geçmez akça olduğunun çok acı ve göz yasantıcı örneğidir.

Şu var ki, Osman Cemal Kaygılı bu yolun ne ilk, ne de son yolcusudur. Misaller istediğiniz kadar çoğaltılabilir. Ama bu, felâket zincirinin halkalarını çoğaltmaktan başka birşeye yaramaz.

Reşat Feyzi Yüzüncü'ye göre, Osman Cemal Kaygılı'nın edebî hüviyetini üç ayrı yönden incelemek gerektir: Folklorcu, mizahçı, romancı Osman Cemal. Bu, doğru bir görüştür. Yalnız, belki dostluğun verdiği bir taraflı görüşün tesiriyle olacak her üç yönde de, biraz mübalâgaya kaçmaktadır.

Osman Cemal Kaygılı'nın folklor alanındaki çalışmaları inkâr edilemez O, gerçekten, İstanbul folklorunu en iyi bilenlerden biridir. Ama, "İstanbul folkloru itibariyle indiği tabaka Ahmet Rasim'den ve Hüseyin Rahmi'den çok daha derin ve geniş bir nüfuz mıntıkasıdır. ", (sh. 8) derken, gerçeğin biraz ötesine geçilmiş oluyormu? Çünkü, bu hüküm Hüseyin Rahmi için doğru olsa bile (esasen Hüseyin Rahmi doğrudan doğruya folklorla uğraşmamıştır; romanlarında yer yer, mahallî özellikleri belirtmiştir). Ahmet Rasim'in bu konuya ait eserleri, ve bilhassa sanat kudreti gözönüne getirilirse, hükmün çok öznel olduğu anlaşılır. Bundan başka Osman Cemal Kaygılı'nın folklor alanında, bir senteze ulaştığını iddia

etmek de güçtür. Halk bilgisi araştırmalarına ait basılı tek eseri olan (Semai Kahveleri ve Meydan Şairleri) 'nde bile dikkati en çok çeken taraf, hâtıra ve bolluğudur. Bir kelime ile, Osman Cemal Kaygılı, bol folklor malzemesine sahip olan bir yazardır. Bu malzemeyi toplamak ve yazılarında favdalanmak, şüphesiz ki, lehine kaydedilecek noktalardır. Acınacak nokta şudur ki, İstanbul'un ve eski hayatın birçok noktalarını aydınlatan yazıları, gazete ve dergi sayfalarında yüz üstü kalmıştır.

Mizahçı Osman Cemal'e gelince; şu iki olay, onun, mizahtaki kaabiliyetini ve mizahı anlayışını göstermektedir: 1912 yılında, Sinob'a sürülmüştü. "Derin bir maddî sefalet içinde idi. "Üstü başı perişandı. İşte bu perişan kılıkla çektiği bir fotoğrafın arkasına şunları yazmıştı: "Siyaset mezarlığında destursuz abdest bozduğum için peri-i hürriyet tarafından çarpıldığım resmidir. " Hastalığı sırasında kendisini görmeğe giden bir yazara da: "Ben artık hastalık müzesi haline geldim. ", demişti. Anlaşıyor ki, "Osman Cemal'in mizahı yerli, sevimli ve kuvvetli idi. Hayat ve hâdiseleri, halkın yaşayışını yakından ve çok iyi bilir, bu hayatın hazin ve gülünç taraflarını çok realist bir dille anlatırdı.

Romancı Osman Cemal'in, elimizde, basılmış dört eseri vardır: Aygır Fatma, Sandalım Geliyor, Varda, Bekri Mustafa, Çingeneler. Bunların hiçbirisi, klâsik anlamıyla, roman değildir. Daha çok, gelenek ve göreneklerimiz, roman kılıfına sokulmuş şekilleridir. Meselâ roman olmak bakımından en başarılı eseri sayılan ve bu bakımdan Parti roman müسابakasında derece alan Çingeneler

Sonu sayfa 19 da

Acırlı Hüseyin Yapıcı'nın Deyişmeleri

Yazan : Kâzım ÖZYEDEKÇİ

Galiba aralık ayı içinde idi. Halk-evi kâtibinin odasında otururken yarı açık bulunan kapıdan bir baş içeri şöyle bir baktı ve geri çekildi. Dışarda bir fısıldaşma oldu. Biraz sonra kapı vuruldu. İçeri, orta boy-lu narin yapılı, yağız çehreli kara gözlü, kara kaşlı tahminen otuz yaşlarında görünen bir delikanlı girdi. Acemice bir reverans yaptıktan sonra komutanı karşısında esas vaziyette duran bir er itaatle hemen kapının ağzında durdu. Bu, biraz önce kapıdan bakıp, çekilen gençti. Köylü olduğuna ve bir şey söylemek istediğine şüphe yoktu. Kendisini buyur edip selâmını aldık. Boş sandalyalardan birini gösterdik. Sıkılarak ilişti ve daha önce ezberlediği sözleri ilk defa sahneye çıkan bir ilkökul öğrencisi sıkılganlığı ile, kekeliyerek söylemeye başladı. Kendisi Felâhiye bucağının Acırlı köyündenmiş. Arkadaşlarıyla Halkevi sahnesinde temsil vermek istiyorlarmış. Bucak müdürünün bulunduğu bir günde köy odasında bu oyunları oynamışlar; müdür çok beğenmiş ve bunun Kayseri'de oynanmasını da tavsiye etmiş; bunlar da bir iş için Kayseri'ye gelince Halkevine'de uğramışlar ve temsil için de izin almak istiyorlarmış. İki arkadaşı da koridorda lekeliyormuş.

Onları da çağırarak oturtuk. Aynı sıkılganlık, aynı mah-

cubiyet ... Bu müracaat benim için bir sermaye ve bir fırsattı. Köylümüz, Halkevinde temsil vermek için izin istiyordu. Cidden sevinçli bir haber almış gibi içim içime sığmaz oldu. İlk girenin adı Hüseyin Yapıcı imiş. Kendisi yazıp, besteliyor sahnede kendisi söylüyormuş.

Yanındaki arkadaşları da ayrı ayrı vazifeler alıyormuş. Hüseyin Yapıcı koynundan bir defter çıkararak yazdıklarını gösterdi. Bunlar karşılıklı deyişme olarak yazılmış koşmalardı. Bunları kendisi bestelediği için operetlerdeki gibi konuşmalar bestelenmiş oluyordu. Bu çeşide kafamda bir isim aradım bulamadım; şimdi de bulmuş değilim. Bu, yepyeni bir çeşni ve icattı. Sazla refakat edilip edilmediğini sormuştum. İsterseniz sazla kemençe ve darburka ile de refakat ederiz dediler. Muhakkakki bu besteli prolog, tezli ve köylümüzün de icadı olduğu için görülmeğe değerdi. Fakat bunların temsili için bir vesile-i hasene zuhuru daha cazip olurdu. Onun için Şubatta Halkevlerinin açılış yıldönümü bayramlarının kutlanmasında Hüseyin Yapıcı ve arkadaşlarından bunu istememiz daha iyi olacaktı. Bu fikrimi başkan da uygun buldu.

Hüseyin Yapıcı ve arkadaşları da düşüncelerimizi yerinde gördüler. Ay- rılırken bu deyişmelerin bir suretini verirse Erciyes'e koymak suretiyle kendisini tanıtmış olacağımı söyle- yince Hüseyin Yapıcı, ertesi gün bir suretini getirmeyi vadetti ve netekim getirdi de... Fakat Şubat geçti, Ni- san geçti; elhasıl altı ay geçti bu vâdimi ben maalesef yerine getireme- miştim. Galiba vakti saati yetmemiş olacakki Hüseyin Yapıcı'nın bu de- yişmeleri o günden bu yana el dos- yamın içinde bekledi durdu.

Geçenlerde, hasta ailesini tedavi için Kayseriye getiren Hüseyin Yapı- cı ile akrabalarından birinin dükkânın- da tekrar karşılaştık. Şubatta niçin gelmediklerini sordum. Meğer bizden haber beklemişler. Ben, biraz da kendi kusurumu üzerimden atmak için ona bu suali sormuştum.. Âsil terbiyeye bakın ki o bana : "Sizde Erciyes'te yayınlıyacağım dediğiniz halde, hâlâ niçin yazmadınız..", de- medi. Müşkül vaziyette kalmadım değil. Fakat ne yapayım ki yalnızlık ve tek başına çalışma, bazan böyle insanı yalancı duruma da düşürüyor.. Bu defa birşeyler yazmayı aklıma

Aldı Kalburcuoğlu

Akşamdan oturup çadırı kurdum
Dokuyup kalburu köğlüye verdim
Ben şu obalarda iki kız gördüm
Sarı kız sarı kız ille kara kız

Kızları veznede nasıl tartmalı
Canları cana hemen katmalı
Sanatın olupda kalbur satmalı
Sarı kız, sarı kız, ille kara kız

koydum ve geçen gün Hüseyin Ya- pıcının deyişmelerini tekrar elime al- dım.. Kendi kendine yazıyı öğrenen bu Türk çocuğu 1332 doğumlu, ev- li ve beş çocuk babası imiş. Çiftçi- lik yapıyormuş. Böyle şeyler yaz- mıya da heves etmiş ve kendi kabi- liyetini denemiş. Deyişmelerinin bir çoğu gerek vezin gerek kafiye ba- kımından kusurlu ise de, bunları yazarının bu işteki acemiliğine ve samimiyetine verebiliriz. Hüseyin Yapıcı, köylümüzün birçok içtimâf dertlerini dile getirerek bunlardan zararlı olanlarını bilhassa neticele- ri ile göz önüne sermek istemiştir. Hattâ her parçanın başında onun maksadını ve sebebini izah eden yazılar da yazmıştır. Bunlar üzerinde hiç bir değişiklik yapmadan olduğu gibi buraya geçiriyorum. Hakkın- daki hükmü, okuyuculara bırakırken bir borç ödemenin hafifliğine ve rahatlığına kavuşmuş bulunuyorum..

Beş oyundan ilkinin okuyucular aşā- ğıda bulacaklardır.

Kalburcu Oyunu

« Bir sanat, kalburculuk olsa bile, hırsızlık, dolandırıcılıktan daha şe- reflidir. Bu oyunun meramı budur. Sahneye uydurma bir çadır kurul- muştur. »

Aldı Sarı Kız

Çayırı yurt tutup çadır kurarım
Kûleğim kolumda kasa ararım
Fırsadın bulursam sandık yararım
Çadırda bey gibi beslerim seni

Aldı Kara Kız

Sabah sabah kalkar sırtım tutarım
Ağam kalbur dokur bende satarım
Yağ kûleğ'n kollarıma takarım
San'atım var ağam al beni beni

Aldı Kalburcuoğlu

Sarı saçı kara saça öreyim
Ak gerdandan esmer yüzden sorayım
Yapın sanatınız nedir göreyim
Son cevabı söylemeğe dil gerek

Aldı Sarı Kız

Ağam hiç duymazsın söylenen sözü
Yıkıp evler getirem tavuğu kazı
Bir birimizden edecek kara kız bizi
İnanma, güvenme, yüzü karaya

Aldı Kara Kız

Bazı bazı sele sepet öfersin
Fırsatın bulursan sandık yararsın
Bir gün olur sen kodese girersin
Hırsızlıkla övünülmez edepsiz

Aldı Kalburcuoğlu

İyi dedin kara kız eğer olursa
Herkesin ettiği yanına kalırsa
Sarı kızıda alırım bana gelirse
Sarı kız, sarı kız, ille kara kız

Aldı Sarı Kız

Varlıktır insana iyi bakıdan
Lâyık mı kendi gezip sana kalbur
Girilmez koynuna asla kokudan
Alma ağam onu, al beni beni

Aldı Kara Kız

Ben fena diyemem dinleyen bilsin
Senin kötülüğün seninle kalsın
İster seni alsın ister almasın
Başını belâya koyacak bir gün

Aldı Kalburcuoğlu

Bu çadırda duman olmaz kar olmaz
Hırsızlarda namus olmaz ar olmaz
Sanatsızlar yoksul olur var olmaz
Kıbulümsün gel kasnaklı kara kız

Not : (Hüseyin Yapıcının diğer oyunla- rını da gelecek sayılar da yayınlıyacağız.)

Osman Cemal Kaygılı

Baş tarafı Sayfa 16 da

bile, klâsik romanın vasıflarını bul- mak güçtür. Reşat Feyzi Yüzüncü- nün haklı olarak söylediği gibi, "Klâsik roman kadrosunu arayanlar için (Çingeneler) eseri, belki bir roman da değildir.. Onun eserleri bir bakıma, Roman yazarı Panait İstrati'ninkilere benzerler: Kesin o- larak roman veya hikâye diyemez- siniz. Fakat okuduğunuz zaman ro- man ve hikâye kadar çekici, ilgi verici ve gerçekdirlir.

Osman Cemal Kaygılı, özel bir

üslûp yaratmış değildir. Yazıları, gelişigüzel yazılmış hissini verir : Bu da onların bir özelliği olsa gerek. Çok candan, samimî, içten, konuşur gibi yazar. Gözlemleri çok kuvvetli ve realisttir. Yazdıkları, denebilir ki, gözlemlerinin ifadesidir.

O, hayat dolu, hayatla dolu, tıka basa hayat olan adamdı. Öyle sanı- yoruz ki, sanat kudreti de gözlemi kadar kuvvetli olsaydı, edebiyatımız yazılarıyla, ölmez eserlere kavuşacak- tır.

GENÇLİK AYFASI

Dirilsin de Dirilsin

Türkün eski günleri,
Dirilsin de dirilsin !..
Kalksın Kültigin'leri
Dirilsin de dirilsin !..

Mete kımız içerek,
At'tan, yâr'dan geçerek ;
Türklük kelle biçerek
Dirilsin de dirilsin !..

Türk Fatih genç yaşında
Yavuz ordu başında
Çaldıran Savaşında,
Dirilsin de dirilsin !..

Süleyman'lar tahtında,
Gök kubbenin altında,
Kalelerin zaptında
Dirilsin de dirilsin !..

Ak Deniz'in ejderi,
Gidenler gelsin geri,
Şanlı, Türk zaferleri
Dirilsin de dirilsin !..

Yıldırımlar saçılın,
Yalçın dağlar aşılın,
"Altın devri," açılın
Dirilsin de dirilsin !..

Kür Şad Tanrı Dağında,
Cengiz zafer bağında,
Öcal, mertlik çağında
Dirilsin de dirilsin !..

Kayseri : **ÖCAL**

BİR AYRILIK GÜNÜNDE

Uzayan yollarda bir hayal kalı ;
Bir gölge odamda benim yerime..
Her şekil bir zaman bin mânâ alır,
Takılır hayaller hep ellerime..

Sallanır arkadan nemli mendiller
Dindirir yüreğin bir an yasını ;
Birbiri ardına geçer menziller,
Mâziyle doldurur zaman tasını..

Uşak : **Ümit Ölmez**

ŞEHİT OĞLUMA

Yaraların gül olur
Açılır birer birer
Başında bir tül olur
O savrulan mermiler
Kanadında her kuşun
Renkli bir tüy bahçesi
Ki burda yatan ruhun
Ninnidir kurşun sesi

Kayseri : **Recep TEKMEK**

ALDANDIM

Altın altın diye verdiğim değer
Aldandım rengine tunçmuşun meğer

Sihirli yüzünde ben'dir oturan
Dedim ; fakat maske imiş o duran

Göksüğüün altından bir kaya çıktı
Gönlümde kurulu tahtımı yıktı

Fakılı : **İsa Sarıaslan**

Mergem Pınar'a

Senki bir ulu çınar,
Fakat gölgen nerede ?
Sızarak akan pınar ;
Sel oluyor derede !..

Hazin hazin akarsın,
Gönülleri yakarsın ;
Ah pınar niçin bana,
Kaşın çatık bakarsın ?

Damla damla sızarak,
Sızarak kalbime ak ;
Bazan gülüp, kızarak,
Kızarak kalbime ak !..

Ah pınar eşim pınar,
Ay ve güneşim pınar ;
Seni seymek olur,
Mehtapta isim pınar !..

Hey pınar çağla pınar,
Çağlarken ağla pınar ;
Hasretinle yıllarca,
Yakmada dağla pınar !..

Çiftlik : **Kâmil Arı**

Yol Olayım

Yaylânıza ayrılacak
İnce ince yol olayım
Kumral saça sarılacak
Dallarında kol olayım.

Yaylâ suyu içmek için
Renklerini seçmek için
İrmaklardan geçmek için
Sana bugün sal olayım.

Gözüm ufkuna dalacak
Beni her derde salacak
Ellerinle sarılacak
Yeşil yeşil dal olayım.

Seni bu aşk ağlatacak
Ciğerini dağlatacak
Parmağını yalatacak
Tabaklarda bal olayım.

Kaman : **Veli Güzelküçük**

Bu Akşam

Maziden her parçam, dizildi boyboy
Hayat sahnesinde gülüyor gibi.
Dikenler içinde açan bir şebboy
Akan göz yaşını siliyor gibi.

Bir emel, bir arzu bağrımı deler
Nasıl anlatsamki, ah neler neler
İçimde dolaşan meçhul gölgeler
Bazı da görünmez oluyor gibi.

Gönül ayıkıyor yorgun uykusuz
Çatlamış dudaklar belkide susuz
Ömür bir çiçektir renksiz kokusuz
Pek çabuk açılıp soluyor gibi.

Ey rüzgâr durmadan tatlı tatlı es
Can verir kokulu gelen her nefes
Uzaktan uzağa inliyen bir ses
Gizlice içimi yoluyor gibi.

Yeşilhisar : **Remzi TUNCER**

BANA GEL

Kanat pervaz eden yavru bülbülüm,
Yuvaran uçuştaki çıka bana gel.
Koklanmadık goncam biicik gülüm,
Bahçenin seddini yıka bana gel..

Sana cennet olur bu deli gönlüm,
Senden ayrı kalmak bana bir ölüm,
Kırların yosması narin sümbülüm,
Biricik bülbülüm uça bana gel..

Sümbül dedim, bülbül dedim, gül dedim,
Kanat çarpta sen gönlüme gel dedim,
Yoksa gözüm yaşı akar sel dedim,
Çiti yık kanat çarp göçte bana gel...

Bükük olur boynun sümbül diyemem,
Yadel tutar seni bülbül diyemem,
Eller koklar gonca ve gül diyemem,
Sarışın papatyam açta bana gel....

Sarıoğlu : **İŞİTMAN**

KIZIL SAÇLARIN

Dün akşamki ufkun kızıl rengine,
Girip çıkıvermiş KIZIL SAÇLARIN.
Esen bir meltemle değmiş tenine,
Boyuna uzanan KIZIL SAÇLARIN.

Bir melek füsünü veriyor sana,
Geceyle bezenen siyah gözlerin.
Kızıl çevre olmuş hilâl kaşına,
Boyuna sarılan KIZIL SAÇLARIN.

Kelkit : **Y. Selçuk Ataseven**

O AN

O ne kadar muhteşem, füsünlü andı ya Rap!
Gönlümüzden silinmiş, kaybolmuştu ıztrap.
Kalbimiz, arzumuz bir, ellerimiz içiçe,
Ne mes'uttuk güzelim! gark olmuştuk sevince.

Kırşehir : **Ali Baytok**

Bugünkü Şiirimizin Ana Konuları

V

Aile Saadeti ve Ev içi Bahtiyarlığı

Yazan : İ. Zeki BURDURLU

Bizde, Türk sosyal hayatında, sıkı gelenek örgüleriyle örülmüş bir aile vardır ki bu örgü içinde her fert, ortak yaşamının karşılıklı sevgi ve saygının meydana getirdiği berrak samimiyetin sembolüdür. Aile, sosyal kurumların en başı ve en sonu olduğu için, bir memleketin temel taşı ödevini görür. Onda baba, anne, büyükbaba, büyükanne-lerin oynadığı rol hayati bir gerçektir. Çocuklarına verdikleri eğitim, vatan için faydalı sonuçlar sağlar. Bu ödev, yüzyıllardır, tabii bir gelişme içinde devam edip gitmektedir. Ev içinde görülen iş bölümünün, sosyal hayatın kökü olduğunu herkes bilir. Babanın sıkı otoritesi, şefkatli samimiyeti, annenin bir hayat sağlayan ev içi çalışmaları, diğer fertlerin bunlara yardımları hayatın inkişafını kolaylaştırmakta gecikmez.

Edebiyatımızda, geniş ana konu üzerinde yazılan şiirler az değildir. Bu, hepimizin yetişmesini sağlayan ailenin, yetişenler üstünde bıraktığı müsbet veya menfi izlenimler edebiyatımızın her dalında yankılar bırakmıştır. Bilhassa şiirimizde bu tema uzun zamandır işlenmiş, başarılı şiirleri altında toplanmıştır.

Türk sosyal hayatında yeri ve temeli esası olan ailenin, sanat eserlerimizde yer alması tabii bir sonuçtur. Bu yazımızda ninnilerden başlı-

arak bu kutsal ocaklar için yazılmış bazı şiirleri gözden geçireceğiz.

Ninni, insanın duyduğu, âhenginde uyuduğu ilk şiirdir. Salmıakta, beşikte, yatakta kara toprak üstünde uyurken, ev şenliğinin, kalb şefkatinin ilk tomurcukları onda belirir. Hem de ne güzel. Günümüzün değerli şairlerinden Ahmet Kutsi Tecer Oğuzlama'nın şairi Basri Gocul, iç zenginliğinin kudretli şairi Ceyhun Atuf Kansu, genç şairlerden Zafer Arıkbağ, bazı ninniler yazmışlardır. Türk ninnisinin karakterine büyük bir yakınlık gösteren bu dört ninni, yeni şiirimizin bu yolda da geri kalmadığını gösterir. Evin, evliliğin ilk habercisi olan çocuk, ev bahtiyarlığının ilk çiçeği, ilk baharıdır. Ona söylenen ninnilerde, bir hayat sesinin durmadan çağladığını duyarız. Ahmet Kutsi Tecer :

"Vatan bir beşik,
Ağacı meşe,
Boyu gelişik
Boyası tırşe
Türküsü neşe.. Nenni, nenni.."

(Ülkü sa : 18)

derken evle vatanı, vatanla çocuğu bir tek fikir noktasında birleştirerek bu saadetli olayın türküsünü söylüyor. Bu hayat sesi bir efsanede de aynı hava içinde uzar gider. Basri Gocul, yetim kalan, umutsuz oldu-

ğunu bilmiyen bir miniminiye ninni söylüyor :

Gözlerinden kan yaş akar
Sürmeleğin ıgıl ıgıl
Emekliyen oğul ile
Yetim kaldın he mi oğul ?
Balu, balu (Taşpınar sa : 100-125)

Ceyhun Atuf Kansu, "Bağbozumu Sofrası," adlı kitabındaki "Ninni," de hayata başlayışın iyimser türküsünü bir çocuğa şöyle söylüyor :

"Sana renkli güller dermek isterim,
Sulardan ninniler örmek isterim,
Adını göklerden sormak isterim,
Ninni bebem ninni, ninni oğlanım.

Doğdun sanki eve nurlar saçıldı,
Kalbimin içinde nurlar açıldı,
Bayramlar edildi şerbet içildi,
Ninni bebem ninni, ninni oğlanım.

Çocuğun ev içi şenliğine gelişinin kalblerde nasıl bir zevk şöleni kurduğunu ve çocuk için anne, babanın ortak temennilerini anlatan bu şiirden sonra Zafer Arıkbağ'ın "Şadırvan," adlı kitabındaki ninniye okuyalım :

"Uyu gözlerinde çimlensin uykun
Melekler renk serpsin hülgalarına
Ruhunda başlayan huzur ve sükûn
Besteler dağıtsın rüyalarına.."

(Şadırvan sa : 20)

Çocuk ayrı bir konudur. Evin ev saadetine tek ışığı olan bu canlı yaşayan insan şairlerimizin dilinden hiçbir zaman düşmez. Coşkun Ertepinar "Bebeğin Uykusu," nda :

Şurda biri var kucakta,
Çiçeklere kuşlara eş,
Sesi köşede, bucakta
O bize gün, bize güneş.. diyor.

Hamit Macit Selekler'de "Çocuklar," başlıklı şiirinde :

"Çocuklar sevimli, anneler güzel,
Bahçeler yemyeşil, yaşamak tatlı;
Yaşamak, bitmeyen günler boyunca
Bir masal âlemi gibi kanatlı.

Yaşamak, bilmeden ne olduğunu,
Kâinat çocuklar dünya çocuklar ;
Yaşasam bilmeden ne olduğunu,
Benim kaybettiğim rüya çocuklar.."
(Ankara sa : 1)

çocukluğu çok geniş bir anlam çevresinde kavrayarak, sonradan şuurlaşan çocukluk çağını bir özleyişle anıyor. Gerçekten son şiirlerimizde, çocukluğu anma, onun zengin âlemini, masal dünyasını arama, hayattan bir an olsun kaçarak duygulu geçen çocukluk yıllarına sığınma pek çok işlenen bir temadır. Bu bölümü başka bir yazımızda inceliyeceğiz.

Çocukluğu ev içinde, anne ve baba münasebetiyle işleyen bir şiiri de Ceyhun Atuf Kansu'dan okuyalım :

"Düşün düşün ki anne ben daha
pek küçüğüm,
İlk ellerimden tut beraber götür
beni
Oyuncakcıda büyük, [mavi bir gemi
gördüm
İşlenmiş dalgaların köpüğüyle
yelkeni

Kırılır bütün iyi oyuncaklar kırılır.
Çocuk kalblerinden mi yaparlar
hep onları
Niçin oyun biterken en son hatırlanır
Hatıralarımızın en tatlı oyunları.

(Bağbozumu Sofrası sa : 42)

Çocukluk yıllarını burada, bu şiirin tadında bırakarak eve dönelim. Onun eşliğinden atlıyalım. Evin her türlü rengi, eşyası, odaları, zenginlik ve fakirliğiyle içe bir gülümseyişi vardır. Orada kendimize has samimiyeti bulur, kendimizi yeniden yaratırız. Orası eski yeni çehresiyle ne kadar sıcaktır. Sadece kendimizi gördüğümüz eşyalar yalnız bizim dostumuzdur. Ailenin sıcak samimiyeti oradan taşar. Anne yüzü, kardeş yüzü oradan seslenir.

Âşık Hasan [*]

Yazan : K. Ö.

Erciyes'in yerli ve çeşitli konularla zenginleştirilmesi maksadile, yazma hususundaki kabiliyet ve çalışmalarını tanıdığım arkadaşlardan uzakta bulunanlara mektupla, yakın olanlara bizzat şahsen müteaddit müracaatlar yaparak ellerinden geleni esirgememelerini rica etmekteyim. Bunlardan bazıları bu ricamı memnuniyetle yerine getirmekte, bazıları da getireceklerini vâdetmektedirler. Bizim için büyük kıymeti haiz olan bu destekler çoğaldığı nisbette Erciyes'in yazı çeşnisinin doğuracağı dimağ hazzı başkalaşacaktır. Yavan ve halavetsiz yazılar yerine tadı tuzu yerinde fikrî veya içtimâî konular üzerine yazılmış yazılar veya mahallî tetkik ve araştırmalar yayınlıyarak çıkış gayesine hergün bir adım daha yaklaşmak istiyen Erciyes'i, aranır ve okunur mahallî bir dergi haline getirmek ve renklendirmek için, bu müracaatları yapılması gerekli bir vazife bilmekte ve onun için de çalışmaktayız.

Bu maksadın husulünde emeğinin yardımcı olması için yazı istediğimiz öğretmen arkadaş Nafiz Soysal'la geçen gün konuşurken kendisinin

vaktile Erkiletli Âşık Hasan'ın deyişlerini topladığını ve bunları Erciyes'in ilk sayılarında gördüğümü söyledim ve eğer elde yayınlanmamışlar varsa, onları da şimdi yayınlıyalım dedim. Arkadaş :

— Geçen sene o deyişleri bastırdım ; fakat

Dedi : Sözü tamamlayamadı. Böyle bir şeyden haberimin olmayışına gösterdiğim hayıflanma üzerine arkadaş anlatmaya başladı :

— Gerçi kendimin yaptığını övmek bana düşmez ama o koşmaları derlemek için çok emek sarfettim ; çok yoruldum. Geçen sene bastırdım...

Dayanamıyarak sordum :

— Ama piyasada gözüme hiç ilişmedi. Yoksa toptan satıp bitirdiniz mi ?

Arkadaş acı acı güldü :

— Köyümden bana " Sen bastırda biz alırız, ederiz ! ", diyenlerin hiç birisinin basıldıktan sonra ilgi göstermemeleri teessürümü mucip oldu,

Âşık Hasan : Hazırlayan Nafiz Soysal, Sümer matbaası 1946. Fi. 35 krş.

piyasaya çıkarmağa da cesaret edemedim ; evin bir köşesine attım duruyor... dedî.

Bu gibi hallerde ben yalnız kendimi çekingen ve alıngan zannedirdim Demek benim gibiler de varmış.

Üzülmemek mümkün değildi. Başka bir taraftan da hiçbir ilgi ve yardım görmeyen arkadaşı, şikâyetlerinde haklı buldum, fakat eseri kitapçılara çıkartmak istemeyişine bir mâna veremedim.

Bana ertesi günü bu kitaptan bir tane hediye eden Nafiz Soysal, cidden araştırma zevkini almış, sessiz sadasız çalışan mütevazî bir arkadaş

Kitabı, oturduğumuz masaya bıraktıktan sonra elime aldım ve açtım , arkadaşın piyasaya çıkarmak istemeyişindeki sırrı - kendimce - bulur gibi oldum. Bilmem bu tahminimi ne dereceye kadar arkadaşın hakikî fikrine uyacaktır.

Kitap, sarı saman kâğıdına basılmış ; ilk bakışta insana eski mevlût cüzleri hissini veriyor. Âdeta yadırgıyoruz bu renkteki sayfalı kitabı. Mutlaka basılma işi zamanında matbaa kâğıt sıkıntısı içinde olacak. Keşke acele edilmeseymiş. Ama bir defa olmuş. Kitabın tek kusuru bu. İhtimal arkadaş da bunun için çekingen davranarak piyasaya çıkarmak istemiyor.

Arka kapakta vâdedildiğine ve Âşık Hasan'ın hayatına ait yazının bir yerinde belirtildiğine göre Nafiz Soysal, şairin aruzla yazılı diğer parçalarını ayrı bir kitap halinde çıkarmak tasavvurundadır. Temennimiz o eserin, mutlaka renksiz ikinci hamur kâğıda basılmasıdır.

Sümer matbaasında geçen sene basılan eser, ortaboy kırksekiz say-

fadır. Başa, Âşık Hasan'ın kısaca hayatını koyan arkadaş sona bir de kısa bir sözlük eklemiştir. Yanılmıyorsa 41 koşma saydığım eserde koşmalar, kafiyelerdeki son harflerin alfabe sırasına göre dizilmiştir.

Ne zaman doğduğu ve ne zaman öldüğü hakkında kesin bir bilgiye sahip olmadığını söylüyen Soysal, Erkilet'li Âşık Hasan'ın iki kıt'asıyle köydeki ihtiyarların sözlerine dayanarak ölüm ve doğum tarihlerini 1771-1856 olarak tespit etmiş.

Gençliğinde hali vakti yerindeyken ihtiyarlığında yoksulluğa düşerek mahrumiyetler içinde bir hayat geçiren Âşık Hasan, arkadaşın rivayet olarak kaydettiğine göre bir hurç dolusu şiir yazmıştır. Bu deyişlerden bir kısmını seçerek 1315 te Mehmet Şevki isminde Beşinci Ordu Nizami-subaylarından Erkiletli bir yüzbaşı bastırmak için İstanbula götürmüşse de bastırmağa muvaffak olamamıştır.

Bazı gazellerinde Zihnî mahlâsını da kullandığı yine bir kıt'asıyle belirtilen Âşık Hasan, halk edebiyatımızın kıymetli bir şairi olduğu muhakkak.. Bu değerli halk şairinin (41) deyişini tertiplediği ve bastırdığı kitapta toplamış olan Nafiz Soysal onların zamanla unutulup gitmemesini sağlamış olmakla çok büyük bir hizmette bulunmuştur. Arkadaşı tebrik ederken bu kitaptan birer tane edinmelerini okuyuculara sağlık verir.

Bir itizar

Yazımızın çokluğundan (Pınarbaşı İlcesî) yazımızın devamını bu defa koyamadık. Özür dileriz.

Sergiler

Yazan : A. YAHYABEYOĞLU

Bu ay Kayseri âdeta bir " Sergi ayı " , yaşadı.

Lise kız ve erkek öğrencileri'nin, Zincidere Gedikli Ortaokulu'nun, Halkevi'nin, Kız ve Erkek Sanat Enstitüleri'nin açmış olduğu sergiler hep bu aya tesadüf etti.

Açılan bu sergiler hakkında gazetelerde muhtelif yazılar çıktı. Biz de burada dilimizin döndüğü kadar gördüklerimizi anlatmağa çalışacağız

§§§

Hakikaten bu ay sanat hareket ve gelişmelerinin bir timsali olan sergilerle dolmuştu.

Şunu kaydetmek yerinde olur ki, bu sergilerin birini dahi gezen, diktiğimiz fidanların olgun ve lezzetli meyvelerini almağa başladığımızı inkâr edemez.

§§§

Lise Orta kısım öğrencileri'nin hazırladığı sergiyi gezenler, oradaki işleri; özeni ve dikkati esirgemiyen ellerin yapısı olarak vasıflandırdılar. Hakikaten de öyle idi.

§§§

Zincidere Gedikli Orta Okulu sergisi de güzel tertiplenmişti. Bilhassa resim öğretmeni Kasım Boyar'ın eserleri dikkati çekmekte idi. Boyar'ın yağlı boya tablolarını takdir etmek elden gelmiyor. Bir yanda henüz mevsimi gelmeyen karpuz ve sair meyvelerin nefis bir natürlük'ünü hayran hayran seyrederken,

güçhale ayırabileceğiniz gözlerinizi geriye çevirince, Atatürk'ün keskin müşfik ve canlı bakışlarıyla karşı karşıyasınız.

Başka bir köşede, gece mehtabın altında, karanlık ufuklarla sarmaş dolaş olan nihayetsiz deniz üzerindeki sandal ve gölgesinin hakikî örneği bir peyzaj, düşüncelerinizi bir an için geriye doğru sevk ediyor ve hayalinizde, sevgili İstanbul, güzel İzmir canlanarak gözünüzün önüne geliyor.

Bu hayalden bir an için ayrılmak istemerseniz bile, nafiledir.

§§§

Halkevi sergisinde bilhassa Atatürk köşesi dikkati çekiyor. Ölmez ATA'nın çeşit çeşit fotoğrafları, gençliğin kalbine tahtını kuşmuş oturuyor gibi.

O köşeyi temiz duygularla seyredenler şöyle diyorlar :

— Atatürk ölür mü hiç ?

§§§

Erkek Sanat Enstitüsü sergisini seyretmek için, Cumhuriyetin Kayseri'nin bağrında âbideleştirdiği muazzam binanın kapısından giriyor ve ayak seslerimizin akislerini uzun koridorda bırakarak ilerliyoruz. Bina'nın her yanı çelikleşen bir iradenin gururlu heykelinden başka bir şey değil.

Sergi odasına girip işleri seyretmeğe başladığımız zaman hayranlığımızı saklıyamıyoruz.

Önümüzde serili duran şu masalar mobilyalar, komodinler vs. Bu günün çalışkan öğrencilerinin; yarının demir bilekli, şimşek iradeli sanatkârlarının eseri.

Bu işler üzerinde, sanat, teknik, zevk, emek ve göz nuru birleşmiş; gözlerimizi uvalyarak seyrettiğimiz şu sanat eserlerini önümüze seriyor.

Bu günü görerek, kendimizi yarım kazanmış addedebiliriz.

§§§

Kız Enstitüsü merdivenlerinden çıkarken; "yükseliş güzel bir şey; lâkin sukut olmasa " diye düşünüyorum,

Kapıdan içeri girdiğiniz zaman, solunuzdaki vitrinler sizi, hayal ve hâtıralarınızdan ayırıyor, kendine doğru çekiyor.

Bundan sonra seyredeceğiniz işler hep aynı zarafeti taşıyor. Okulun her köşesinde, samimi bir aile yuvasının ılık ve ruh okşayıcı rüzgârını hissediyorsunuz.

Gördüğünüz bütün işlerde kadın ruhunun inceliği ve bu ince ruhun itinasını singinliğini görmemek kaabil değil. Seyrettiğiniz her işe bir genç kız kalbinin temizliği aksetmiş.

Ruh, gönül, zarafet, nezahet, itina ve emek velhasıl her şey bu ince işler üzerinde toplanıyor.

Mahallî işlerimize verilen önem, bizdeki kötü itiyatlardan biri olan Avrupalılaşma zihniyetinden kurtulduğumuzun en belîğ ifadesi.

§§§

Avrupalılaşmağa bizde taklitçilik gözile bakılır. Bu hiçte doğru olmayan bir harekettir. Modayı mahallî kılığa sokmak, biraz da millî ruh taşımağa delâlet eder.

Geçmiş bir tarafa bırakarak, biz gelecekteki ve yarını yaşatacak genç kızlarımıza mahallîlik ruhunu aşılamalıyız.

Bu ideali benimsetirsek, modayı mahallî kılığa sokmak yolunda en büyük adımı atmış oluruz. Bu mahallileştirme "karınca kararınca," sözile mütenasip olmalıdır. Ancak isteğimiz mahallileşme de budur.

§§§

Ev idaresi, yemek, resim, biçki-dikiş, moda atölyelerinin herbireri ayrı ayrı, bir kadın sarayı ve bir emek mâbedi halini almış.

Burada okuyan, burada yetişen genç kızlarımıza, yarının olgun ve işbilir anaları gözüle bakabiliriz.

İnsan buraları gezerken, bir binaya sığışan ve yerine lâyıkile yakışan gördüğü çeşitli ve güzel işlerin muhasebesini yapmaktan kendini almıyor.

§§§

Artık hayalle hakikat arasında mekik dokuyan hislerinizin hareket edemeyeceği inış merdivenile karşı karşıyasınız. Her şey bitmiş ve girerken aklımızdan geçirdiğimiz " sukut " , başlamıştır. Fakat ne zarar. İçiniz boş olarak girdiğiniz bu güzel işler yurdundan; gözünüz, gönlünüz dolu olarak çıkıyorsunuz.

Kafanız hâlâ genç kızlarımızın zarif elleri, makineleşmiş parmaklarıyla yarattıkları işlerle meşgulken, bahçelerin serin havasını bir nefes gibi size kadar ulaştırın rüzgâr, yüzünüzü hafifçe okşayarak, hayretten açık kalan ağzı kapamanızı ihtar ediyor. Ve bütün sergilerin kafanızda tekrar canlandığı o anda dudaklarınızdan gayri ihtiyari olarak, fısıltılar halinde Ziya Paşa'nın şu beyti akıveriyor :

Ayinesi iştir kişinin lâfa bakılmaz,
Şahsın görülür rütbei akli eserinde..

GÜLBÜZ

Yazan : İsmet ULAŞ

Büyük meyva bahçemizin etrafı, kerpiç duvarla çevrili idi. Bu duvarın dışında daima akan su arkı boyunca kavak ve ığde ağaçları yükselirdi. Kışın bu arkın suyu azalır ve donar, mahalle çocukları da buz kaymak ve aşık oynamak için buraya koşuşurlardı. Ben, şimdi olduğu gibi oyunlarda daima kaabiliyetsiz idim. Kayamaz ve bütün arzuma rağmen aşık oyununa dahil edilmezdim. Kayan va aşık oynayanların hepsi boy ve yaşça benden büyük çocuklardı. Bu yüzden onlar gibi hünerli olmayı nekadardı isterdim. Aşık oyunundan başka çelik - çomak, kaydırarak ve bilya gibi ortak oyunlara hiç bir zaman alınmazdım. Ele başlara rüşvet verdiğim çok olurdu. Fakat hemen ikinci veya üçüncü dakikasında henüz hevesimi almadan oyundan çıkarılırdım. Böyle hasret ve heves içinde evimizin üst kat penceresinden çağıran babamın sesine korku ile koşardım. Babam hiç bir zaman oyuna girmeme razı olmamıştı. Her nedense bu hususta düşmanlığını sezer ve bu yüzden dаяğını yerdim. Netice de de işte böyle kabiliyetsiz kaldım gitti.

Fakat bu oyun faslından gayri de babam, Gülbüz'le aramızdaki sevgiye mani olamadı. Evet ! Tıpkı büyük insanların sevgileri gibi bir sevgi, tıpkı büyük insanlar gibi kalbim, dopdolu idi ; onun diğer çocuklarla arkadaşlığını kıskanırdım. Yaşımın ve cüssemizin küçük olmasına rağmen onun yüzünden çok çocuk ile boğaz

boğaza gırtlaklaştım. Onun daima yanımda bulunmasını ve benimle oynamasını ister, yanımda olduğu zamanlarda büyük bir haz duyduğumu hâlâ aynı tazelikle hatırlarım.

Gülbüz, bir Yzb. kızı idi. İlkokula o sene başlamıştı. Yaşım küçük olduğundan ben mektebe gitmiyordum. Fakat Gülbüz'le birlikte mektebe gitmem ve mektebe alınmam için kimlere yalvarmadım ki ?

Gülbüz'ün okul dönüşü saatini büyük bir sabırsızlıkla bekler, paydos saatinden evvel, yüzbaşının hizmet eri Mehmet ile mektebin kapısında bekler ve hep beraberce eve dönerdik. Okul çantasını kendi evlerine bıraktıktan sonra Gülbüz'le bizim eve gitmemizi teklif ederdim ve o daima red ederdi. Fakat ben, onun zayıf damarını bilirdim: Arabaya binmek

Evet ! Biçiminin nasıl olduğunu şimdi hatırlıyamadığım tek atlı salapura bir arabamız vardı ve bu arabanın koşulması için evde herkese yalvarırdım. Arabayı ben kullanırdım. Annesi tarafından kumral saçları daima kırmızı bir kurdele ile bağlı Gülbüz, yanımda büyük bir ihtişamla oturur ve daha hızlı sürmemi ister, araba hızlandıkça neşelenir arabanın hendek geçmelerindeki sil-kintilerde çığlıkla bana yapışırdı. Ve ben, büyük bir gurur içinde büyük insanların himayekâr halile onu avutturdum. O, yolda rasladığımız komşu çocuklarına neşe ve böbürlenişle tepeden bakar ve komşu çocuklarının da bu yüzden bana düşman olduklarını o zaman daha iyi anlardım.

Nihayet beraberce okula gittiğimiz zamanlar oldu. Onun yüzünden daha birçok kavga ettim ve kendisi ile daha iyi arkadaş oldum.

Sevgi ile dolu bu arkadaşlığımızı ailelerimizde bilirdi. Birgün Gülbüz'ün annesi Neyyire hanımın anneme :

— Senin oğlan, böyle giderse kızımızı elimizden zorla alacak. Eğer uslu durmazsa sonra kızımı kendisine vermem demişti.

Benim üçüncü sınıfa geçtiğim senenin yaz tatilinin sıcak bir günü idi. Gülbüz'ün bahçelerinde havuz başında köşe kapmaca oynuyorduk. Aramızda beşinci sınıfa geçmiş esmer, gürbüz bir tüccar çocuğu ile daha başka çocuklar vardı. Gülbüz'ün ağaç kapması için daima ona fırsat hazırlıyordum. Bu yüzden tüccar çocuğu Şevket ile kapılan bir ağaç yüzünden aramızda kavga çıktı. Arkadaşların araya girmesi para etmedi. Çünkü bir ağaçtan çok aramızda paylaşılmıyan bir sevgili vardı : Gülbüz.

Tüccar çocuğu ile boğuşmamızda ben havuza yuvarlanmıştım. Sırsıklam havuzdan çıkarken Gülbüz'le tüccar çocuğu el ele eve doğru gidiyorlardı. Bir aralık Gülbüz, geri dönüp bana :

— Seninle oynamıyacağım, hem artık arabanız da yok demişti.

Aradan günler geçmişti...

Evimizin üst kat penceresinden yüzbaşının sokak kapısı gözükürdü. Günlerce bu kapıyı gözetlemiş ve tüccar çocuğunun evin kapısını çalmasını büyük bir kıskançlıkla seyretmişim. Annemin yüzbaşılara gittiği zamanlarda beraberinde beni götürme tekliflerini hiç bir zaman kabul etmemiştim. Fakat annem gittikten sonra evimizin büyük bahçesinde kayısı ağaçları altında ne çok ağlamıştım.

Birgün Neyyire hanımın evimize

geldiğini üst kat pencereden görmüş ve hemen aşağıya inerek dış bahçe kapısını arkadan kilitlemişim. Uzun kapı vurmalarından sonra kapıyı açmaya giden annem, kapının kimin tarafından kitlendiğini Neyyire hanım ile birlikte merak etmişlerdi. Ertesi günü Neyyire hanım, Gülbüz'ü beraber getirmiş ve bizi barıştırmıştı. Ama içim, hiç barışmamıştı. Oynamak bahanesiyle Gülbüz'ü, bahçedeki havuz kenarına götürmüş, çocukça bir intikam hırsı ile onu, havuza itmişim.

O günden sonra artık Gülbüz, şekerlerini bana getirmiyor ve artık bayram hediyelerimiz aramızda beraberce pay edilmiyordu. Evlerimiz birbirimize yabancı kapılar olmuştu.

Ertesi sene yüzbaşı terfi etmiş ve başpa bir yere tayin edilmişti. Yol hazırlıklarını annemle Neyyire hanımdan öğreniyordum.

Bir sabah kapılarının önünde bir yaylı, kendilerini trene götürmek üzere bekliyordu. Çocukluk saadetimin bu araba ile nasıl uzak yerlere gideceğini içim burkula burkula anlıyordum.

Annem ve bütün ev halkı, binbaşı'yı uğurlamak üzere sokağa çıkarken ben de beraberlerinde idim. Kalabalık arasında veda için eller sıkılıyor ve Neyyire hanıma yol hediyeleri veriliyordu.

Havuza ittiğim zaman Gülbüz'ün düşmüş kırmızı kordelesi ile bağlı ve küskün bulunduğumuz bayramlar boyunca aramızda pay edilmemiş bir paket, el sıkışırken benden hediye olarak Gülbüz'e verildi.

Sevgili dinleyicilerim ; işte birinciliği kazanan veda kompozisyonu, bu hatıranın intibaidir. Bu dakikada radyo dinliyenler arasında şayet biri varsa yirmisekiz yıl önce yaylının o Anadolu şehrinde ayrılırken peşinden çıkardığı tozlar eminim ki benim gibi onunda hayalinde yükselcektir.

Turanlı Yunus Bekir

(Sayfa 7 den devam)

Bazı özelliklerine kısaca dokunduğumuz bu savaş erinin altmış üç yıllık hayatını şu birkaç satırla özetlendirerek sözlerimize son verelim :

Yunus Bekir, 1284 (1868) yılında Gesi bucağına bağlı Turan köyünde doğdu. Yüzlerce yıl önce bir kolu bu köye yerleşmiş olan Yonuzlu (Yunuslu) boyunun eğri oğlu ailesinden Hacı Osman oğullarından Bekir in oğludur. Klasik ve diplomalı bir öğrenim görmemiştir. Fakat onun olağan üstü ve ayral yaratılışı kendisinin büsbütün kültürsüz ve okusuz (ümmi) kalmasına da meydan vermedi. Çocukluğunda bir iki yıl köyünde okuduktan sonra onbeş onaltı yaşlarına gelince İstanbulda bulunan akrabadan birisinin yanına gitti. İstek ve özlemine rağmen devamlı bir öğrenim ile sonuna kadar okumak orada da kendisine elvermedi. Bununla beraber özel olarak çalışması ve aydınlarla kaynaşması sonunda kendi kendisini yetiştirmiş ve seçkinler arasına karışmıştır. İstanbulda nakkaşlık öğrendi. hayatını bu yolda kazanmağa başladı. Daha genç yaşında saraydan gördüğü haksızlıklara dayanamıyarak hürriyetçiler safına geçti. Ve siyasetle de yakından ilgilenmeğe başladı. Halk arasında aldığı " Con " lakabı, köyüne kadar yayıldı. Fransa ve İsviçre gibi bir kısım Avrupa memleketlerinde de dolaştı.

O devrin deyimi ile, macera ve sergüzeştlerle dolu olan günleri,

İkinci Meşrutiyetin ilânına kadar sürdü. Meşrutiyette halkı uyarma yolundaki hizmet ve gayretlerine daha serbest olarak ve kolaylıkla devam etti. Cumhuriyet yıllarında ise ıssız bir köşede sessizce yaşamağı yeğ bularak köyüne çekildi. Yıllarca tam bir köylü ve çiftçi hayatı yaşadı. 1931 yılının birinci ayında Şarkışlada bulunan oğlu İbrahim Hakkı Yurdakul'un evinde hayata vedâ etti.

Yetiştirdiği ülkü yolcularının aynı izden nurlu ufuklara doğru yürüyüşleri, Yunus Bekir'in ruhunu şad edecek ve bu isim, kadirbilirlerin gönlünde sonsuz olarak yaşıyacaktır.

İmtiyaz Sahibi

Raşit Bener

Yazı İşleri Müdürü
Kâzım Özyedekçi

Yıl	Haziran	Sayı
5		53

Yıllığı : **180** Kuruş
6 aylığı : **90** Kuruş

Değerli yazılara sayfalarımız
a ç ı k t ır

Basılmayan yazılar geri verilmez

Basıldığı yer :

Erciyes Matbaası - Kayseri

Erciyesin Okuyucularına cevapları

B. Hakkı Erzinlioğlu
Merkez Kiraathanesi
Adana

Ortaokul okuma kitabında İdris Salih'in Kardeşime adlı şiirine benzetilmeye özenilen aynı addaki şiirinizi aldık. Bu hususta henüz müptedi ve ortaokul öğrencisi olduğunuz anlamış oluyor. Duygularınızın da olgun ve hoş a gider şekilde olması için, kendinizi şahsan yetiştirmeniz lâzım. Çalışın; belki muvaffak olursunuz. Sevgiler.

B. Mehmet Tuna
Sümerbank Bez Fabrika.
Kayseri

Matbaaya bıraktığınız üç şiirinizi dikkatle okuduk. (İzdırap) ve (Kavalıdan dinlediklerim) (Düşündüklerim) den güzel. Fakat her ikisini de biraz daha işlemek gerekiyor. İzdırap'ın ilk kıtasının birinci ve üçüncü mısraları konuşma dilinde bile o kadar zayıf söylenmez ve kafiyesiz de. İkinci şiirinizin üçüncü mısraı, evvelki mısraların anlamı ile ilgili olmak gerekirken sadece (uzaktan) a kafiye olması için sonuna (tuzaktan) getirilmiş kurma ve mânasız bir söz olmuş. Üzerinde işleme ve düzeltme yaptıktan sonra gönderirseniz ilerdeki sayımızda yayınlarız. Sevgiler.

B. İsmail Söğmez
Direk bürosu
Devrek

Bobsitil tarz, şiiri de geçtikten bu tarafâ, umumiyetle gençlerde bu çeşit yazma hevesi aldı yürüdü. Siz de her nasılsa bundan yakanızı kurtaramamışsınız. (Çalı kuşu) nuz dan doğrusunu söylüyelim bir şey anlayamadık. Bize daha ciddi duyular yollamanızı, vaktinizi bu türlü yazılarla öldürmenizi rica edeceğiz. Sevgiler.

B. Fikret Sezgin
Harput mah. Atpazarı
caddesi No. 17

Kayseri
Mektubunuzu, bütün sayfaların yazıları ayarlanıp gençlik sayfası basıldıktan sonra aldık. (Ayşe) yi ve (gönül şarkısı) nı gelecek sayımıza koyacağız. İlk kalem denemesi olduğunu söylediğin (gönül şarkısı) hiç de acemice değil. Yalnız iki no.lu bölümde (... kanlı çizmelerinin) sözünü yerinde bulmadık. Matbaaya uğrarsanız bu hususta sizinle konuşmak isteriz. Sevgiler.

B. Hanifi Darendeli
Bakkal Mehmet Can elile
Osmaniye

Nezaket lâzimesi mektubunuza teşekkür eder, Erciyes'in çevrenizde tanıtılmasını, himmetinizden bekleriz. Sevgiler.

B. Abdurrahman Erdal
Tekel Emeklisi Hayri

Bekem elile

Karaman

İki deyişinizi dikkatle inceledik. Şiire karşı olan heves ve sevginiz henüz gelişmeğe muhtaç Şimdilik serbest vezinden vazgeçerek, hece ile yazmaya ve üzerinde çok işleme bakın. (Vefasız mektup) un ikinci kıtasının üçüncü mısraı, hem vezin ve hem de mâna itibarıyla yanlış düzelttikten sonra gönderirseniz, gençlik sayfasına koruz. Sevgiler.

B. Yavuz Selçuk Ataseven

Askerlik Şuberi

Kelkit

Bu defa da üç şiirinizi aldık. (Kızılsaçların) bu sayıya konmuştur, (Köyde akşam) kafiyece hatalı olmasa diğerlerinden daha güzeldi. Şiir yazmaya hevesli bir ortaokul mezunu olduğunuzu tahmin ediyoruz. İfade ve şiire ait teknik taraflarınızı kuvvetlendirirseniz sizden bir şeyler bekliyebiliriz. Sevgiler.

Halkevleri Dergileri

HALKEVLERİNİN ADI	DERGİNİN ADI	KAÇ GÜNDE BİR ÇIKTIĞI
Adana	Görüşler	Aylık
Afyon	Taşpınar	"
Antalya	Türk Akdeniz	İki aylık
Balıkesir	Kaynak	Aylık
Bursa	Uludağ	Üç aylık
Çorum	Çorumlu	Aylık
Denizli	İnanç	"
Diyarbakır	Karacadağ	"
Eskişehir	Halkevi	"
Gaziantep	Başpınar	"
Isparta	Ün	15 günlük
İzmir	Fikirler	Aylık
İstanbul Eminönü	Yeni Türk	"
" "	Halk Bilgisi Haberi	İki aylık
İstanbul Halkevleri	İstanbul	15 günlük
Kayseri	Erciyes	Aylık
Kars	Doğuş	"
Konya	Konya	"
Manisa	Gediz	"
Samsun	19 Mayıs	"
Trabzon	İnan	15 günlük
Zonguldak	Karaelmas	Üç aylık

Gideceği yer :

Fiati 15 Krş